

Inleiding

Voor u ligt het bestuursverslag 2016 van de Vereniging voor Christelijk Basisonderwijs in Noardwest Fryslân.

In dit bestuursverslag verantwoordt het bestuur van CBO Noardwest Fryslân, een private organisatie, zijn handelen en de inzet van publieke middelen ten behoeve van het christelijk primair onderwijs in de gemeenten Franekeradeel, Harlingen en Menameradiel.

Met dit jaarverslag legt het bestuur van de Vereniging voor Christelijk Basisonderwijs in Noardwest Fryslân verticaal verantwoording af naar het ministerie van OCW en horizontaal naar de leden, de eigen werknemers en de (G)MR.

Na behandeling in de algemene ledenvergadering wordt het bestuursverslag en de gecomprimeerde jaarrekening op de website geplaatst, zodat ook ouders die niet lid zijn van de vereniging en overige belangstellenden hiervan kennis kunnen nemen.

Het bestuur van CBO Noardwest Fryslân geeft hiermee uitvoering aan het uitgangspunt zich publiekelijk te verantwoorden.

Wij wensen u veel plezier bij het lezen van het bestuursverslag. Voor vragen of opmerkingen kunt u zich wenden tot het verenigingskantoor, waarvan de adresgegevens in hoofdstuk 1 zijn opgenomen.

Het College van Bestuur,

Dhr. P. Sybesma MES
directeur – bestuurder

Dhr. W. Reitsma
directeur – bestuurder

Inhoud

Inleiding	2
Hoofdstuk 1 – Algemene informatie en speerpunten beleid	4
1.1 Instellingsgegevens	4
1.2 Juridische structuur.....	4
1.3 Omschrijving van de doelstelling (missie en visie)	5
1.4 Gevoerd beleid.....	6
Hoofdstuk 2 Organisatie	12
2.1 Bestuur en Toezicht	12
2.2 Verantwoording Intern Toezichtsorgaan Raad van Toezicht	12
2.3 Verantwoording GMR-Jaarverslag 2015 CBO Noardwest Fryslân	14
2.4 Leerling ontwikkeling	15
2.5 Personeelsbeleid	16
2.6 Onderwijs	18
2.7 Toekomstparagraaf	18
Hoofdstuk 3 – Financiële informatie	23
3.1 Gevoerd financieel beleid	23
3.2 Analyse financieel resultaat	23
3.3 Continuïteitsparagraaf	26
3.4 Treasury- en financieringsbeleid	30
3.5 Inspectie van het onderwijs	30
Hoofdstuk 4 – Overige informatie.....	32
4.1 Maatschappelijk verantwoord ondernemen	32
4.2 Horizontale verantwoording	32
4.3 Internationalisering.....	33
4.4 Prestatiebox	33
4.5 Beheersing van uitgaven inzake uitkeringen na ontslag	33
Bijlagen.....	34
1. Organogram	34
2. Bestuur	34
2.1 Samenstelling College van Bestuur	34
2.2 Samenstelling Raad van Toezicht	34
2.3 Wet Openbaarmaking Publieke Topinkomens.....	34
2.4. Scholen CBO Noardwest Fryslân	35

Hoofdstuk 1 – Algemene informatie en speerpunten beleid

1.1 Instellingsgegevens

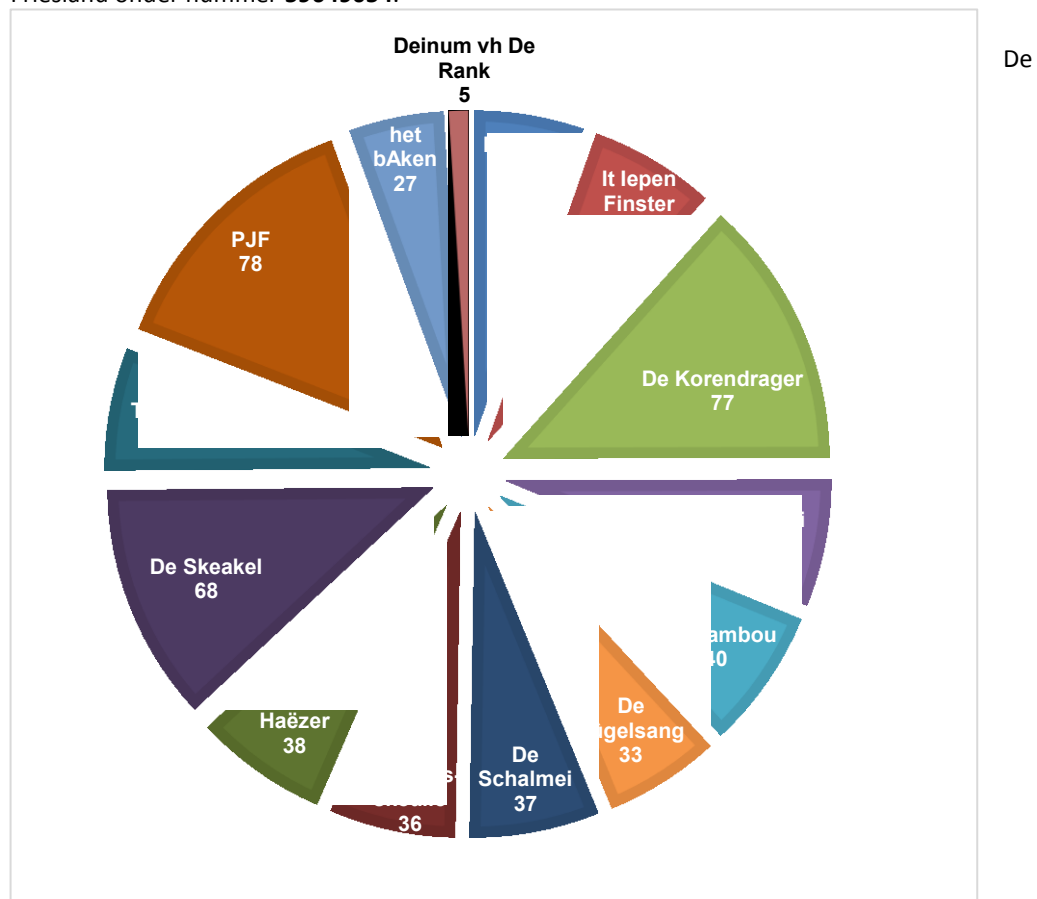
De Vereniging voor Christelijk Basisonderwijs Noardwest Fryslân (CBO-NWF) zetelt in Franeker. Het bestuur van de vereniging is bevoegd gezag van de onder haar beheer staande dertien scholen in de gemeenten Franekeradeel, Harlingen en Menameradiel, zoals vermeld in de bijlage.

Het postadres:	Postbus 180, 8800 AD Franeker.
Het bezoekadres:	Academiestraat 30, 8801 LJ Franeker.
Overige gegevens:	T 0517 – 391081
	E info@cbo-nwf.nl
	W http://www.cbo-nwf.nl

1.2 Juridische structuur

Als rechtspersoon is gekozen voor de verenigingsvorm, in aard de meest democratische organisatiestructuur. De huidige vereniging met haar rechtsvoorgangers, kent een traditie sinds 1857.

De huidige vereniging is opgericht op 1-1-2014 en staat ingeschreven bij de **Kamer van Koophandel Friesland** onder nummer **59649054**.

vereniging telt per 31 december 2015 in totaal **577** leden.

De besturingsfilosofie is 'besturen op hoofdlijnen'. De basisprincipes van het bestuur zijn vastgelegd in de Code Goed Bestuur Primair Onderwijs. Een Raad van Toezicht houdt intern toezicht op het functioneren van het College van Bestuur op basis van het bestuursstatuut, het managementstatuut en de Code Goed Bestuur zoals dat voor deze organisatie is vastgesteld.

Het organogram van onze vereniging is opgenomen in bijlage 1.

1.3 Omschrijving van de doelstelling (missie en visie)

Open toelatingsbeleid

De vereniging biedt christelijk basisonderwijs aan in de gemeenten Franekeradeel, Harlingen en Menameradiel. De scholen van de vereniging kennen een open toelatingsbeleid en gaan respectvol om met anders- en niet gelovigen. Dit is vooral belangrijk voor kinderen en ouders die in dorpen wonen waar de enige dorpsschool valt onder het bevoegd gezag van CBO-NWF, en voor onze samenwerkingsschool in Achlum.

Pedagogische opdracht

In onze scholen scheppen we een omgeving waarin de leerlingen leren zelfstandig keuzen te maken. Samenwerking binnen een groep, communicatie, maar ook staan voor een eigen mening, zijn daarbij belangrijke waarden. In onze pedagogische opdracht gaan we uit van onze christelijke identiteit, waar waarden als recht, respect, verantwoordelijkheid en zorg belangrijke vormgevers zijn. Daarnaast spelen de traditie en de verhalen een belangrijke rol. Alle medewerkers zijn hierop aanspreekbaar. Kwaliteitsbeleid is nodig om het pedagogisch en didactisch handelen te toetsen. Naast het voldoen aan de kwaliteitseisen van de inspectie vindt het bestuur het ook belangrijk dat onze scholen aandacht hebben voor andere onderwijsaccenten zodat ook kinderen worden uitgedaagd voor bijvoorbeeld natuur en techniek, kunst, muziek en beweging.

Statuten

Onze statuten zijn het gemeenschappelijke uitgangspunt voor ons handelen en de inhoud van het onderwijs. Deze gemeenschappelijke uitgangspunten zijn ook de uitgangspunten van de afzonderlijke scholen. Daarnaast is er ruimte voor eigen schoolbeleid, waarbij profilering van het 'eigen gezicht' van onze scholen belangrijk is. Een weerslag van hetgeen iedere afzonderlijke school te bieden heeft, is te vinden in de schoolgidsen en de schoolplannen van onze scholen.

Zelfstandigheid scholen

De scholen zijn in zekere mate zelfstandig. Ze verschillen onderling in omvang, onderwijsvorm en uitstraling naar de omgeving. Deze situatie is historisch zo gegroeid, doordat de omgeving waarin de school functioneert verschilt. Dit geldt ook voor de wensen/behoefte van leerlingen en ouders. De schooldirecteur is verantwoordelijk voor het functioneren van de eigen school. Daarnaast is een schooldirecteur van CBO-NWF samen met de overige schooldirecteuren mede verantwoordelijk voor de onderwijskwaliteit en onderwijskundige ontwikkelingen binnen de vereniging. Waar mogelijk wordt op directieniveau samengewerkt en worden schaalvoordelen benut.

Ouders

Ouders zijn onze opvoedingspartners die specifieke opvoeding- en onderwijsvragen stellen aan de school. De medewerkers binnen onze scholen werken in dit proces intensief samen met elkaar en met de ouders. Ouderbetrokkenheid vanuit een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid wordt gestimuleerd. In 2016 is een aanzet gegeven tot het verder uitbouwen van de ouderbetrokkenheid. Ouders adviseren de schooldirecteur in de Medezeggenschapsraad. De missie voor CBO-NWF is als volgt geformuleerd:

De vereniging voor CBO-NWF streeft er naar om vanuit de grondslag vorm en inhoud te geven aan kwalitatief goed onderwijs en opvoeding in waarden en normen.

Ons handelen wordt gevoed uit de volgende **kernwaarden**:

1.4 Gevoerd beleid

De kernactiviteit is het verzorgen van basisonderwijs in 13 scholen in de gemeenten Franekeradeel, Harlingen en Menameradiel. De bestuurlijke inzet in 2016 stond in het teken van de verdere ontwikkeling van de organisatie en het met elkaar verbinden van de dertien scholen.

CBO-NWF heeft als motto "Samen maken we onderwijs bijzonder".

We vinden het belangrijk dat, vanuit onze christelijke identiteit, ons onderwijs zich richt op hoofd, hart en handen. Door het leggen van andere onderwijsaccenten doen we meer recht aan de verschillen tussen de kinderen. In 2016 bespraken we dit thema met de leden en de schooldirecteuren.

In 2017 wordt dit thema verder uitgediept: hoe geven we in ons onderwijs op een hedendaagse manier inhoudelijk aan onze identiteit, wat verwachten de ouders van de school waar het gaat om inhoud en zingeving te geven aan onze christelijke identiteit en op welke wijze zijn de kernwaarden zichtbaar voor kinderen, ouders en schoolomgeving.

Kinderen leren vooral ook de basisvaardigheden te hanteren. Deze resultaten worden door de externe toezichthouder, de Inspectie van het Onderwijs, getoetst. In het bestuursgesprek op 24 november 2015 is vastgesteld dat aan alle dertien scholen het basisarrangement wordt verlengd. Het eerstvolgende gesprek is gepland op 8 februari 2017.

Op diverse beleidsterreinen is er in 2016 nieuw beleid vastgesteld
In overzicht:

Bestuurlijk

Speerpunten	Gevoerd beleid
Beleidsvorming	In 2016 is op verschillende beleidsterreinen nieuw beleid geformuleerd. Na verkregen instemming van de Raad van Toezicht dan wel de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad is dit beleid door het bestuur vastgesteld.
Begroting 2016 & Begroting 2017 - 2019	De begroting 2016 sluit met een positief resultaat van € 90.467. Door natuurlijk verloop zijn de personele kosten verminderd met als gevolg een hoger positief saldo. Deze financiële ontwikkeling was reden om in 2016 nieuwe leerkrachten te benoemen ter leniging van de invalproblematiek.
Afleggen schoolbezoeken door de RvT	In 2016 is een begin gemaakt met schoolbezoeken door de leden van de RvT. In de vergaderingen wordt mondeling gerapporteerd.
Administratiekantoor	Het bestuur heeft begin 2016 besloten het contract met Helder Onderwijs per 1 juli niet te verlengen. Na een uitgebreide oriëntering is gekozen voor de dienstverlening door Preadyz in Assen. Binnen het minimale contract worden veel werkzaamheden door de eigen staf uitgevoerd.
Voortbestaan scholen	Voor elke gemeente is vastgesteld hoeveel kinderen minimaal ingeschreven moeten zijn, de opheffingsnorm. Voor scholen onder deze norm vraagt het bestuur een ontheffing aan. Voor De Flambou is weer een ontheffing gekregen. De vereniging zit ruim boven de norm voor de gemiddelde schoolgrootte.
IJzeldagen	Het jaar 2016 zette de eerste week in met ijzeldagen waardoor een aantal scholen onbereikbaar waren. Code Rood is voor het bestuur reden om de school te sluiten.
Faillissement Sisa	De rechtsopvolger van Sisa besliste dat de peuterspeelzalen gehuisvest worden in scholen voor openbaar onderwijs. Wij hebben uitvoering gegeven aan de wens om onze scholen te verbreden met een peuterspeelzaal. Dit is gerealiseerd op It Anker in Dronryp en Eben Haëzer in Menaam.

Onderwijs

Speerpunten	Gevoerd beleid
Keuze eindtoetsen	Alle scholen zijn verplicht een eindtoets af te nemen (in april). Deze toets wordt gebruikt om een al gegeven VO advies leerlingen groep 8 nog zo nodig te herzien. Binnen CBO hebben in 2016 twaalf van de dertien scholen gekozen voor de IEP toets. Eén school koos voor de centrale eindtoets (voorheen citotoets). Als verantwoording betreffende de leeropbrengsten hanteert de inspectie uitsluitend nog de eindtoets.
(Algemene)Schoolgids	In de schoolgids, een wettelijk verplicht kwaliteitsdocument, beschrijft de schooldirecteur de schoolontwikkelingen. Met het oog op 'eenheid in uitstraling' wordt voor alle scholen eenzelfde format gebruikt.
Passend Onderwijs	Passend Onderwijs is per 1-8-2014 in de verenigingsstructuur ingevoerd. Onze zorgcoördinator is voorzitter van het zorgadviesteam (ZAT) en behandelt aan het 'loket' de ondersteuningsaanvragen van de scholen. Het budget Passend Onderwijs en de verdeling van de middelen is goed in beeld. De ondersteuning d.m.v. ambulante begeleiding vanuit SBO en SO voldoet goed. Een enquête in juni 2016 onder de scholen bevestigde dit. Alle scholen hebben hun schoolondersteuningsprofiel per 1-8-2016 herzien. Daarin is aangegeven welke ondersteuning de scholen afzonderlijk kunnen bieden en in welke de vereniging als geheel kan voorzien.
Vervanging onderwijsleermethodieken	Jaarlijks wordt het onderwijsaanbod aan de kinderen bekeken op inhoud en actualiteit. Methodieken worden periodiek vervangen. Het is beleid om dit zoveel mogelijk collectief te doen. In 2016 is op die manier op bijna alle scholen de taalmethodiek vervangen en bij een aantal de methodiek natuur en techniek.
Bieb op School	In het kader van leesbevordering is nu op alle scholen een bibliotheek aanwezig. Er is een driejarig contract afgesloten met de bibliotheek voor service en periodieke vervanging van boeken. Het bestuur heeft het belang onderstreept door dit middels een extra financiële bijdrage aan de scholen mogelijk te maken.
ICT pilot	In 2016 zijn iPads aangeschaft voor de directeuren, Intern Begeleiders, de leerlingen van de Plusklas en voor de leerlingen in de bovenbouw van de Toermalijn en It Anker. Laatstgenoemde scholen experimenteren met dit medium in de klas.
Preventief pestbeleid	Op alle scholen is aandacht voor het voorkomen van pesten: Om preventief het pesten te voorkomen gebruiken Eben Haëzer, Mooitaki, de Fûgelsang, Staetlânsskoalle en Toermalijn het programma PBS, waarmee goed gedrag wordt beloond. De scholen De Korendrager en Het Baken volgen het programma Kiva. Daarnaast gebruiken It Anker en de Fûgelsang het programma M5.

Personeel

Speerpunten	Gevoerd beleid
Benoeming directeur Het Baken Harlingen	De directeursvacature die ontstond na vertrek van de zittende directeur per 1-2-2016 is eerst met een interim opgevangen (via bureau Meesterschap te Assen). Daarna is in twee ronden de vacature per 1-8-2016 extern ingevuld.
Schoolleiders-register	De verplichte inschrijving in het schoolleidersregister (uiterlijk 1-1-2018) is al in 2016 door vrijwel alle directeuren afgerond (8 van de 10). Twee directeuren hebben zich in 2016 laten registreren. Twee

	volgen nog begin 2017. Inmiddels is men druk bezig met oriëntatie op de herregistratie (binnen vier jaar na registratie). Afgesproken is om van de drie thema's die via scholing moeten worden ingevuld er één als directieteam gezamenlijk te doen: Toekomstgericht onderwijs. Realisatie in schooljaar 2017-2018.
Taakbeleid	De taken zijn ingevoerd in een instrument (Cupella) waarmee de inzet van de jaartaak wordt uitgewerkt in de verschillende taakonderdelen en bijpassende uren die nodig zijn. Dat geeft meer inzicht in het werk en de werkdruk.
Scholing personeel	Jaarlijks wordt de invulling hiervan binnen de kaders van het beleid geactualiseerd. Wat is nodig om goed onderwijs te geven en wat is in het kader van het strategisch beleid en de daarmee verbonden schoolplannen nodig aan scholing? Het bestuur stimuleert scholing om de professionaliteit op peil te houden. In dit kader is tijdens een 2-daagse voor het directieteam in 2016 nader ingezoomd op de (werk)cultuur binnen de vereniging.
Vervangingen en Mobiliteitcentrum	Per 1-7-2016 is de wet werk en zekerheid ingevoerd (wwz). Dit geeft beperkingen in het aantal korttijdelijke vervangings-benoemingen. Een vervangerspool met leerkrachten in vaste dienst biedt soelaas. Hierin is per 1-8-2016 een tweetal leerkrachten benoemd, dit aantal is per 1-1-2017 uitgebreid naar 7. Hiermee heeft de vereniging een mobiliteitscentrum. Deze personeelsleden doen ook ervaring op zodat zij later in een reguliere vacature kunnen instromen. Omdat de vereniging per 1-1-2016 eigen risicodragers is geworden komen nu alle vervangingen voor eigen risico (en de premie vervalt).

Financiën

Speerpunten	Gevoerd beleid
Aanwijzen accountant	Deloitte heeft de jaarstukken 2015 gecontroleerd. Tijdens de bespreking van de jaarrekening met de auditcommissie adviseerde Deloitte op zoek te gaan naar een andere accountant wegens capaciteitsproblemen. Na een selectie heeft de RvT AKSOS Assurance b.v. gekozen.
Financieel Beleidsplan	In 2016 is het financieel beleidsplan voor de vereniging vastgesteld. Als bijlagen zijn toegevoegd • Actuele risico's • Beheer, toegang en procuratie • Overhead • Administratieve Organisatie • Stappenplan Planning en Control • Treasurystatuut
Aanbesteding schoonmaak	In 2016 is de schoonmaak Europese aanbesteed en per 1 september gegund aan de Effectief Groep uit Groningen met een regiokantoor in Leeuwarden. De aanbesteding en implementatie wordt ondersteund door Expense Reduction Analysts.
Treasurystatuut	Eind december werd aangegeven dat in het controleprotocol van het Ministerie van Onderwijs de controle op het treasurystatuut als speerpunt is benoemd in. Ons statuut is hierop aangepast en wordt begin 2017 opnieuw vastgesteld.

Organisatie

Speerpunten	Gevoerd beleid
Vaststellen diverse documenten, modellen en beleid	In 2016 is het volgende beleid vastgesteld en geïmplementeerd: • Notitie Beeldschermbril • Eigen Risico Dragerschap vervanging • Beleidsplan Ziekteverzuim • Scholingsbeleidsplan • Taakbeleid • Meerjarenbegroting 2016 – 2019 • Financieel Beleidsplan 2016 – 2019 • Vervangingsbeleid • Algemene Schoolgids 2016 – 2018 • Privacyreglementen verwerking Leerlinggegevens • Privacyreglementen verwerking Personeelsgegevens Het beleid is na behandeling in het Directeuren Overleg, voorgelegd aan de GMR. Na verkregen instemming/positief advies heeft het bestuur het beleid vastgesteld en opgenomen in de schoolmonitor.
Andere Schooltijden	De positieve ervaringen bij een viertal scholen heeft ertoe geleid dat ook in 2016 scholen zich oriënteren op de invoering van andere schooltijden. Daarbij laten de scholen zich door deskundigen bijstaan om ouders en personeel goed en volledig te informeren. In elk invoeringstraject is een ouderaadpleging opgenomen. De nieuwe schooltijden heeft gevolgen voor de schoolvakanties.
Vakantieregeling 2016 - 2017	De vakantieregeling is vastgesteld voor alle scholen en aangepast aan de cao. Scholen kunnen afwijken van dit rooster op basis van de extra ruimte die ontstaat door andere schooltijden. Waar mogelijk wordt aansluiting gezocht met het onderwijs in de regio (PO en VO).
Verdriet	De vereniging kreeg in 2016 ook met verdrietige omstandigheden te maken. Er overleed een leerling, de partner van een leerkracht, de vader en een broertje van een leerling. Dergelijke gebeurtenissen hebben een grote impact op de school en de organisatie. Schoolteams hebben zich ingespannen om het verdriet zo goed mogelijk in de eigen schoolgemeenschap te verwerken.
Scholen voor Scholen	De spaargelden voor de commissie Scholen voor Scholen, voorheen de zendingscommissie, lopen sterk terug. We concluderen dat sparen voor een goed doel op deze manier niet meer aanspreekt. De commissie beëindigt haar werkzaamheden en er worden nieuwe initiatieven ontplooid.

Huisvesting

Speerpunten	Gevoerd beleid
Groot onderhoud	Nu het volledige onderhoud voor rekening van het schoolbestuur komt, is in 2016 de aanzet gegeven tot het opstellen van een Meerjarig Onderhoudsplan (MJOP). Aan de hand van de inspecties worden de kosten in de begroting meegenomen en de werkzaamheden uitgevoerd.
Binnenklimaat Het Baken	Het binnenklimaat van Het Baken Harlingen geeft al vanaf de opening problemen, mede doordat de ramen niet open kunnen. Ondanks alle inspanningen bleef het probleem onverminderd groot. Het bestuur heeft na een grondige inspectie en de opzet van een plan van aanpak bij de gemeente een aanvraag ingediend voor de gewenste aanpassing en uitbreiding van de bestaande regeling. De gemeente Harlingen heeft € 150.000 beschikbaar gesteld voor de aanpassing die in 2016 is gerealiseerd.
Brede School Sexbierum	De gemeente Franekeradeel heeft al in 2015 geld beschikbaar gesteld voor nieuwbouw voor de gymzaal nabij De Skeakel. Ook de nieuwbouw voor de obs De Barraboeh is hier gepland.

	Dit zal niet leiden tot de vorming van een samenwerkingsschool maar blijft beperkt tot het samen-onder-één dak huisvesten van twee scholen. De plannen voor renovatie van het dorpshuis waarin ook de gymzaal wordt gehuisvest stagneert. We verwachten dat binnenkort de gymzaal wordt afgekeurd en we sluiten niet uit dat de kinderen dan voor het bewegingsonderwijs naar elders moeten reizen.
Nieuwbouw Mooitaki	De ontwikkelingen in Bitgummole zijn positief voor onze school Mooitaki. In 2016 zijn plannen ontwikkeld gericht op volledige nieuwbouw voor beide scholen op het terrein van cbs Mooitaki. Enthousiast wordt gewerkt om de nieuwbouw eind 2017 te betrekken. Hoewel de scholen samen in één gebouw worden gehuisvest is van een samenwerkingsschool geen sprake.
Huisvesting cbs De Korendrager	De toegekende nieuwbouw voor cbs De Korendrager verloopt stroef. Nadat stichting Radius zich terugtrok uit een gezamenlijk project voor clustering van de scholen, kregen we toestemming voor nieuwbouw op de huidige locatie. De gemeente wil alleen de normvergoeding bijdragen, ook nadat wij hebben aangetoond dat deze vergoeding niet aansluit bij de geëiste normen. Uiteindelijk is besloten het oude schoolgebouw deels te renoveren en deels te slopen/nieuw te bouwen. Ook voor deze werkzaamheden is het budget ontoereikend en dragen we zelf bij aan de renovatiekosten.
Huisvesting Pcbs De Schalmei	De plannen voor de integratieverbouw van De Schalmei en de nieuwbouw voor de obs Tamsmaskoalle zijn in 2016 vrijwel afgerond en komen in 2017 tot uitvoering. Er wordt een compact schoolgebouw gerealiseerd wat ook geschikt is voor een samenvoeging van beide scholen tot één fusieschool. De gemeenteraad heeft eind 2016 een extra budget beschikbaar gesteld omdat ook hier de vergoeding ontoereikend was.
Uitbreiding cbs Eben Haëzer	In 2016 is cbs Eben Haëzer uitgebreid met een noodlokaal. Door deze extra ruimte bij het schoolgebouw zijn we in staat om ook de kinderopvang te huisvesten. Hiermee kan deze school ook uitgroeien tot een Integraal Kindcentrum.
Energy Challenges	In 2016 hebben 7 scholen meegedaan aan de Energy Challenges, een project wat de kinderen energie bewuster maakt. Naast het educatieve aspect zijn ook de schoolgebouwen geïnspecteerd op het energieverbruik.
Energie Coöperatie Oosterbierum	In samenwerking met de energie coöperatie Oosterbierum wordt het dak van cbs De Flamboy gebruikt voor de plaatsing van zonnepanelen. Definitieve contracten worden getekend in 2017. De Foarútgong, waarin de Fûgelsang is gehuisvest, heeft ook zonnepanelen.
Onderwijskundige aanpassing It Anker	De school It Anker in Dronryp heeft zich in de loop van de jaren ontwikkeld tot een school waarbij de ruimten zo efficiënt mogelijk werden ingezet als leslokaal en peuterspeelzaal. Hierdoor zijn de gemeenschappelijke ruimten ingeleverd zoals gemeenschapsruimte, directeursruimte en ruimte voor IB-er. Nu de school terugloopt in leerlingenaantal ontstaat de mogelijkheid om in pandig onderwijskundige aanpassingen uit te voeren. Naast de onderwijskundige aanpassingen worden ook werkzaamheden uit het MJOP uitgevoerd en duurzame maatregelen getroffen (ledverlichting en zonnepanelen).

Hoofdstuk 2 Organisatie

2.1 Bestuur en Toezicht

Samenstelling bestuur

Het bestuur van de vereniging bestaat uit ten minste twee personen. De bestuurlijke verantwoordelijkheid is een collegiale verantwoordelijkheid: in het bestuur is geen hiërarchie aangebracht. Beide bestuurders vormen gezamenlijk het College van Bestuur, in de functie van directeur-bestuurder. De portefeuilles zijn onderling verdeeld.

De portefeuilleverdeling is als volgt

P. Sybesma: Algemene zaken, Financiën en Huisvesting
W. Reitsma: Identiteit, Onderwijs en Personeel

Samenstelling organisatie

De organisatie staat onder leiding van het bestuur. De scholen staan onder leiding van een schooldirecteur dan wel meerscholen directeur.

Centraal ligt de verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van de leerlingenzorg bij de directeur-bestuurder Onderwijs terwijl een stuurgroep onder leiding van een schooldirecteur de Interne Begeleiders van de scholen aanstuurt.

De ICT werkzaamheden worden vervuld door twee leraren, ICT'er, en twee medewerkers administratie / ICT, met beleidsmatige ondersteuning van een schooldirecteur.

Het bestuur wordt verder ondersteund door een secretaresse, een medewerker personeel en administratie en een stafmedewerker personeel en financiën/huisvesting.

MR en GMR

Iedere school heeft een eigen medezeggenschapsraad (MR). Daarnaast is er een gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR). De samenstelling van de GMR is in 2015 gewijzigd.

De GMR, overkoepelend orgaan voor dertien scholen, bestaat nu uit twaalf leden. In de GMR zijn dan ook niet alle scholen vertegenwoordigd. Een punt van aandacht is het tijdig en volledig informeren van alle scholen.

De MR overlegt met de schooldirecteur, de GMR overlegt met het bestuur.

De rechten en plichten zijn verwoord in een Basisstatuut en Statuten voor de GMR en MR, vastgesteld in 2014. In het Basisstatuut zijn de faciliteiten opgenomen. Zie voor het organogram bijlage 1.

Een verslag van de werkzaamheden van de GMR is in dit bestuursverslag opgenomen.

2.2 Verantwoording Intern Toezichtsorgaan Raad van Toezicht

De wettelijk verplichte functiescheiding tussen bestuur en toezicht is uitgewerkt overeenkomstig artikel 5 lid 2a van de Code Goed Bestuur. Het bevoegd gezag berust bij het bestuur terwijl een Raad van Toezicht toeziet op de taakuitvoering van het bestuur.

Deze Code draagt vanuit goed bestuur bij aan goed onderwijs voor ieder kind. De Raad van Toezicht houdt toezicht op basis van een toezichtskader.

Statutair zijn in de verenigingsstatuten, het bestuursstatuut en het managementstatuut de rechten en plichten van de diverse geledingen beschreven.

Verslag Raad van Toezicht CBO Noardwest Fryslân 2016

In dit verslag legt de Raad van Toezicht vast hoe zij haar rol als toezichthouder heeft ingevuld en welke onderwerpen gedurende het kalenderjaar 2016 zoal aan de orde zijn geweest.

Beleidsdag

Op 26 januari vond de jaarlijkse beleidsdag plaats. Deze dag is o.a. benut om stil te staan bij ons eigen functioneren. Als spreker was uitgenodigd de heer Hans Gansewinkel, hij geeft organisatieadviezen aan Raden van Toezicht. Daarbij is stilgestaan bij de diverse rollen die een toezichthouder heeft, behalve als toezichthouder fungeert de RvT soms ook als sparringpartner van het CvB, of als informant. Daarnaast treedt de RvT op als werkgever. Een waardevol advies van hem was om per agendapunt te benoemen welke rol de RvT inneemt. Ook is ons

toezichtskader besproken, Gansewinkel vindt dat dit nog wat te vrijblijvend opgesteld, en stelt voor de doelstellingen normatiever te formuleren. Een andere suggestie van hem was om bij beleidsmatige onderwerpen te gaan werken met door het CvB aan te leveren oplegnotities, waarin kort is opgenomen hoe het beleid zich verhoudt tot het toezichtskader. Al met al een leerzame dag.

Bijeenkomst PO Raad

Op 26 oktober hebben enkele leden van de RvT en het CvB een bijeenkomst van de PO Raad bijgewoond, bedoeld voor bestuurders en toezichthouders in het primair onderwijs. Er konden seminars worden bijgewoond en daarnaast was er gelegenheid om van gedachten te wisselen met toezichthouders van andere organisaties. Aan de orde kwamen thema's als "het samenspel tussen bestuur en toezicht in de fase van strategische besluitvorming", "goed bestuur in relatie tot intern toezicht" en er was een presentatie van de Onderwijsinspectie over "bestuursgericht toezicht", over voorgenomen wijzigingen in de wijze waarop de Onderwijsinspectie haar toezicht wil gaan vormgeven. De RvT vindt het belangrijk om bij dergelijke bijeenkomsten aanwezig te zijn.

Vergaderingen met het CvB

In het verslagjaar is zes keer vergaderd met het CvB. Een belangrijk issue was de mogelijke inplechting van 5 scholen welke thans onder CBO G2 vallen. De RvT is zich er terdege van bewust dat zij –slechts- toezichthouder is, en dat er voor gewaakt moet worden dat zij als "mede-bestuurder" gaat optreden of op de stoel van de bestuurder gaat plaatsnemen. Bij dergelijke strategische beleidskeuzes is dat lastig. Met de toezichthoudende rol is wel verenigbaar dat de RvT de kaders aangeeft waaraan een voorgenomen besluit te zijner tijd zal worden getoetst. Dit onderwerp zal in 2017 verder worden besproken.

Verder zijn uiteraard de jaarlijks op de bestuurskalender terugkerende onderwerpen besproken, voor wat de financiën betreft met een belangrijke inbreng van de auditcommissie. Nadat de "oude" accountant Deloitte te kennen had gegeven met capaciteitsproblemen te kampen heeft de RvT op voorspraak van het CvB Aksos accountants benoemd voor het opmaken van de jaarrekening over 2016. Er is één keer vergaderd in aanwezigheid van de accountant. Het CvB houdt ons aan de hand van bestuursrapportages op de hoogte van de zaken die er spelen. Een onderwerp dat te lang is blijven liggen betrof de onderbouwing van de inschaling van het salaris van de leden van het CvB, de RvT heeft vastgesteld dat dit is gebaseerd op richtlijnen welke worden gehanteerd door de PO Raad. Daarmee is de inschaling voldoende deugdelijk onderbouwd. Het heeft enige moeite gekost om deze informatie boven water te krijgen.

Overige activiteiten

Ook in 2016 is er één keer gezamenlijk vergaderd met de GMR, en is de jaarvergadering bijgewoond. Daarnaast zijn weer enkele scholen bezocht door twee leden (in wisselende samenstelling) van de RvT. Voor al deze activiteiten geldt, dat de RvT voor haar informatievoorziening niet uitsluitend afhankelijk wil zijn van de informatie die door het CvB wordt aangereikt. Maar los daarvan is het goed om te zien met hoeveel enthousiasme de scholen zich aan ons hebben gepresenteerd.

Samenstelling en beloning

Tijdens de vergadering op 29 juni is afscheid genomen van Willeke van der Plas en Melanie Kompier, zij zijn beiden vanaf het moment dat de RvT is ingevoerd als toezichthouder bij CBO Noardwest Fryslân betrokken geweest, en daarvóór in diverse andere functies bij haar rechtsvoorgangers. Als nieuwe leden zijn tijdens de ALV op 16 juni benoemd Jolanda van der Meer uit Boksum en Jantine Westerveld uit Tzum.

Mede op advies van Gansewinkel is een remuneratiecommissie ingesteld, bestaande uit Jantine Westerveld en Duco Westerhof. Deze commissie heeft als taak het adviseren van de RvT bij zaken welke betrekking hebben op onze rol als werkgever, waaronder het functioneren en de bezoldiging van het CvB. Ook zal zij de functioneringsgesprekken met het CvB gaan voeren. In 2017 zal dit verder worden ingevuld. Als voorzitter is aangewezen Piet Stehouwer uit Boksum.

Verder bestaat de RvT uit Astrid van Twillert, Theo de Jager (tevens lid auditcommissie) en Tjitte Bonnema (tevens lid auditcommissie).

Wat haar beloning betreft heeft de RvT in overleg met het CvB besloten om af te stappen van het in 2015 ingevoerde systeem van een beloning middels een fictief dienstverband. Uit onderzoek is namelijk gebleken dat dit bij de overeengekomen vergoedingen niet hoeft, en het bracht een hoop extra rompslomp en kosten met zich mee. Vanaf 1-1 2016 worden de vergoedingen uitgekeerd in de vorm van een vrijwilligersvergoeding. De hoogte van de vergoeding is ongewijzigd: € 1000,- voor ieder lid, de leden van de remuneratiecommissie en de auditcommissie ontvangen € 1150 en de voorzitter € 1300,-.

Piet Stehouwer, voorzitter

2.3 Verantwoording GMR-Jaarverslag 2016 CBO Noordwest Fryslân

Waar vorig jaar nog werd gesproken van een GMR die bestond uit 2 delen in verband met de fusie, kunnen we nu stellen dat deze één geheel is waar geen onderscheid in wordt gemaakt gebaseerd op afkomst van vereniging. Er wordt minimaal eens in de twee maanden vergaderd waarbij de voorzitter van de GMR de agenda opstelt in samenwerking met de bestuurders. Nieske Coster draagt zorg voor de notulen. Daarnaast zijn er binnen de GMR een aantal leden die zich specifiek concentreren op enkele aspecten van de organisatie zoals management en financiën, omdat zij hier vaardig in zijn door, onder andere, hun dagelijks werk.

Momenteel hebben de volgende ouders/leerkrachten zitting in de GMR;

Mooitaki Bitgummole -	Tietsje Werkhoven (P) Selma Mollema (O)
De Fûgelsang Berltsum -	Johannes van der Bij (P), Sijtze Sijens (O)
It Anker Dronrijp -	Matzen Rinsma (P) Gerlinde van der Meij (O)
De Korendrager Franeker -	Eelco van Marrum (O)
PJF Harlingen -	Tim Zasburg (P)
De Skeakel Sexbierum -	Jurjen Bruinsma (O)
CBS Toermalijn Franeker	Nanda Smid (P)

Zeven van de 13 scholen zijn dus momenteel vertegenwoordigd in de GMR. De 6 andere scholen zullen zo goed mogelijk betrokken worden bij de GMR waarbij de GMR er zorg voor draagt dat notulen van vergaderingen te vinden zijn op de website van de vereniging. Daarnaast zullen zij, bij ruimte voor nieuwe leden, deze scholen als eerste benaderen.

De GMR spreekt de wens uit dat zij van deze scholen, maar ook van alle andere scholen een actieve houding verwachten ten aanzien van het verkrijgen van informatie en zelf ook het voortouw nemen om eventuele punten op agenda van de GMR te plaatsen.

De GMR maakt zich zorgen over de invulling van vacatures. Het is lastig om überhaupt al ouders en leerkrachten te bewegen zitting te nemen in de GMR, laat staan dat er ook eisen gesteld kunnen worden aan, bijvoorbeeld, expertise. Ook in 2017 nemen een aantal leden afscheid van de GMR. Deze plaatsen moeten weer ingevuld worden. Een belangrijk punt van aandacht. Mede daarom doet de GMR vooral aan directe benadering van mensen met de vraag om plaats te nemen in de GMR, hetgeen vaak een positieve uitkomst heeft. De ervaring leert dat het uitschrijven van verkiezingen minimale opbrengsten levert qua aanmeldingen en zeer tijdrovend is.

Statuten en reglementen

Ook dit kalenderjaar zijn de nodige stukken gepasseerd die voorzien moesten worden van advies of instemming. Met enige regelmaat kwam het voor dat stukken aangepast moesten worden op details, een enkele keer aanvulling door middel van een extra alinea.

De GMR heeft in 2016 met het volgende ingestemd/positief advies gegeven;

- scholingsbeleidsplan	(i)	- financieel beleidsplan 2016-2019	(p)
- ERD (Eigen Risico Dragerschap)	(i)	- Jaarrekening 2015	(p)
- beleidsplan ziekte verzuim	(i)	- Vervangingsbeleid 2016	(i)
- notitie beeldschermbril	(i)	- formatie 2016/2017	(p)
- Begroting 2016-2017	(p)	- algemene deel schoolgids	(i)

- privacyreglement personeelsgegevens (i) - gewijzigde (G)MR reglementen (nog bezig)
- privacyreglement leerling gegevens (i)

Invalliers en WWZ

Werkgelegenheid en welzijn van medewerkers en leerlingen binnen de vereniging heeft altijd hoog in het vaandel gestaan van de GMR. De GMR is dan ook zeer te spreken over het feit dat de vereniging over is gegaan op het aannemen van meer personeel voor onbepaalde tijd. Zo kan er op een verantwoorde manier aandacht geschonken worden aan kwaliteitsbewaking van het onderwijs in zijn algemeenheid en daarbij specifiek om de invalproblematiek het hoofd te bieden en alvast vooruit te lopen op het feit dat straks een hoop leerkrachten onze vereniging verlaten in verband met pensionering. Het is goed om nu al mensen aan te trekken, zodat zij wegwijs worden binnen de vereniging om zo kennis en vaardigheden minimaal te laten vervliegen.

Daarnaast heeft CBO Noardwest Fryslân ervoor gekozen om Eigen Risico Drager (ERD) te worden, waar ook de GMR mee in heeft gestemd. Hierdoor is de vereniging minder geld kwijt aan de invallerspool, maar moet deze wel preventief maatregelen treffen om bij uitval van leerkrachten deze te kunnen vervangen. Door het, onder andere, aannemen van extra personeel is de GMR van mening dat de vereniging hier goede stappen in heeft gedaan.

Financiën

De vereniging is een gezonde organisatie. Er wordt door het dagelijks bestuur streng, doch rechtvaardig naar de inkomsten en uitgaven gekeken en waar nodig, worden aanpassingen gemaakt. De GMR houdt dit nauwlettend in de gaten en heeft geresulteerd in zowel adviezen als instemmingen van begrotingen en beleidsplannen ten aanzien van goed financieel management.

Cursus (G)MR; bevoegdheden medezeggenschap 28 september 2016

Op 28 september 2016 was er een cursus voor MR –en GMR leden waarbij centraal ‘de bevoegdheden medezeggenschap’ stond. Vanuit het CNV gaf Klaas Jurjens hier een voorlichting over. De GMR was teleurgesteld in de minimale opkomst van vooral MR-leden van de verschillende scholen. Ondanks herhaaldelijke oproepen, waren van enkele scholen geen MR-leden aanwezig. Mede daarom is besloten dat van een aspirant (G)MR-lid wordt verwacht dat deze de basiscursus volgt, hetgeen direct wordt vermeld bij de eventuele verkiezing, opgave of uitnodiging.

Voor de meer diepgaande vraagstukken, adviezen en besluiten verwijst de GMR naar de notulen, welke te vinden zijn op de website van de vereniging.

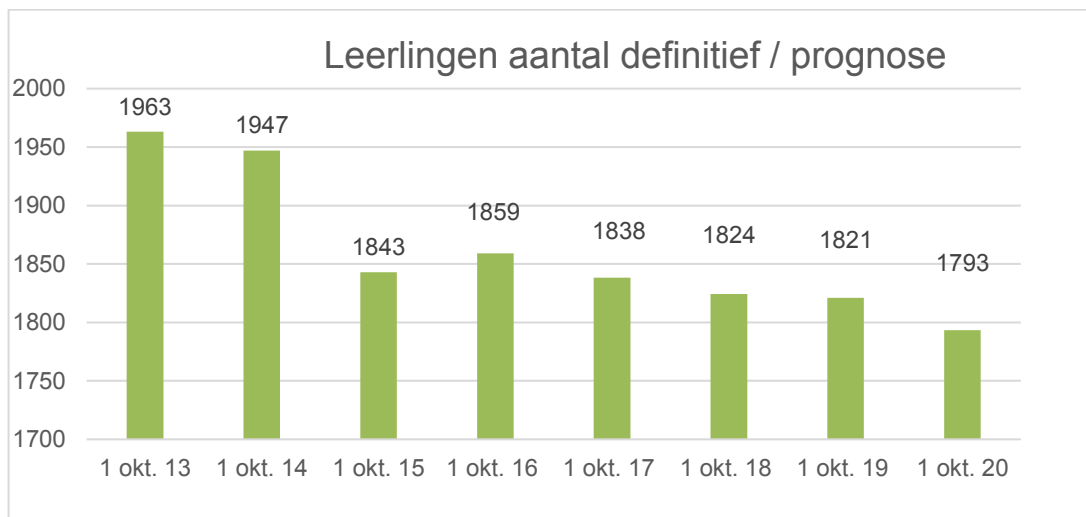
Tim Zasburg – secretaris GMR

2.4 Leerling ontwikkeling

De leerling ontwikkeling, ook naar de toekomst, laat een daling zien. Op de teldatum 1-10-2014 stonden er 1947 leerlingen ingeschreven, op 1-10-15 1843 leerlingen.

Op 1-10-2016 was er onverwacht sprake van een groei. Deze groei komt vooral doordat een aantal kinderen van obs De Fûgelflecht in Franeker door een geschil met het bevoegd gezag van Stichting Radius zijn overgegaan naar cbs De Korendrager.

Een specificatie van het aantal leerlingen per school en per leeftijdsgroep op de teldatum van 1-10-2016 is in bijlage 4 opgenomen.

2.5 Personeelsbeleid

Instroom jong personeel

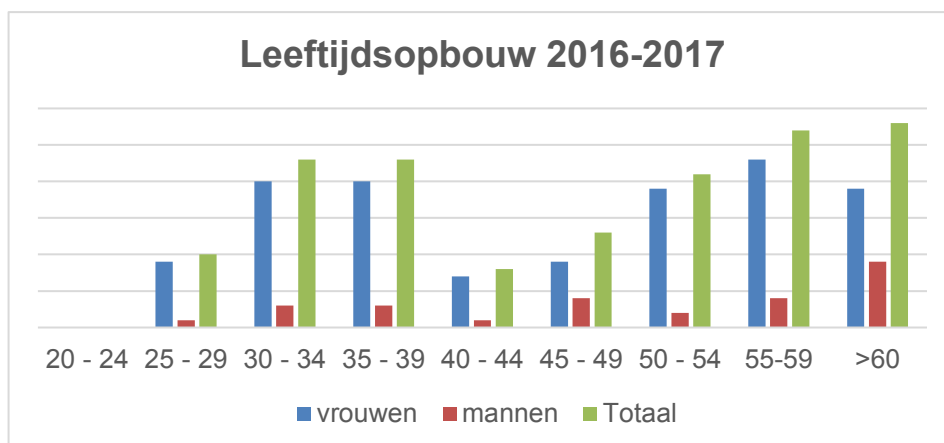
Na de benoeming van een drietal jonge leerkrachten, bekostigd uit de in 2013 verkregen extra rijksmiddelen, zijn er eind 2016 zes jonge leerkrachten benoemd in het mobiliteitscentrum. Deze benoeming dient een tweeledig doel:

1. De vervangersproblematiek op basis van de wet Werk en Zekerheid kunnen we hiermee voor een groot deel opvangen.
2. Door jonge leerkrachten tijdig aan onze organisatie te verbinden kunnen we in de toekomst de uitstroom van ouderen goed opvangen.

Het bestuur bevordert de instroom van jong personeel. Dit heeft tot doel een evenwichtiger personeelsopbouw te verkrijgen en het binden van jonge leerkrachten aan de vereniging. We binden jonge leerkrachten aan onze organisatie door ze een vast contract aan te bieden voor werkzaamheden in het mobiliteitscentrum (kort- en langdurige vervanging / formatiefriecties / e.d.) de vervangingspool.

Met deze werkzaamheden doen ze ervaring op zodat zij als basisbekwaam personeel in de reguliere formatie ingezet kunnen worden.

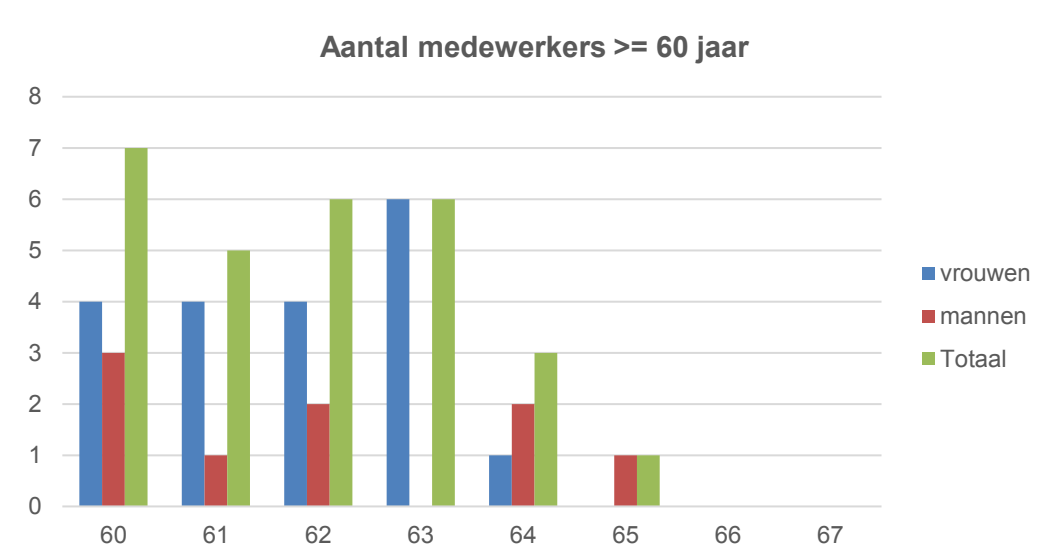
Leeftijdsopbouw Personeel

De komende jaren hebben we naast krimp van het aantal leerlingen, ook te maken met uitstroom van personeel wegens pensionering.

Gezien de krapte aan onderwijzend personeel heeft het bestuur het voornemen tot uitstroom bevorderend beleid ingetrokken.

Bij nieuwe benoemingen wordt bij gelijke geschiktheid de voorkeur aan mannen gegeven. Deze groep is sterk ondervertegenwoordigd.

Onderwijsassistenten zijn met name werkzaam in de ondersteuning van leerlingen met een zorgvraag. De financiële middelen die voor Passend Onderwijs rechtstreeks door de vereniging worden ontvangen, zijn structurele middelen. Voor deze werkzaamheden nemen we nu onderwijsassistenten in dienst. Op termijn hopen we ook scholen uit te breiden tot een Integraal Kindcentrum. Deze onderwijsassistenten kunnen dan ook als pedagogisch medewerker werkzaamheden verrichten.

Personele ontwikkelingen

In het verslagjaar werd voor het bAken in Harlingen een nieuwe directeur benoemd. De vacature was tijdelijk ingevuld door een interim directeur.

Voor de werkzaamheden op sws It Iepen Finster waren twee personeelsleden van Stichting Radius gedetacheerd. Na twee jaar hebben zij besloten bij CBO-NWF in dienst te treden. Onze statutaire bepalingen maken dit mogelijk. Verder was er sprake van geringe mobiliteit van leerkrachten en onderwijsassistenten tussen de scholen. Voor het merendeel was dit op eigen verzoek, in goed overleg.

Uit dienst

In 2016 verlieten zeven personeelsleden onze organisatie. Drie personen gingen met pensioen en vier personeelsleden namen op eigen verzoek ontslag.

Terugdringen ziekteverzuim

Het ziekteverzuim is de laatste jaren laag. Dit betekent dat de afdracht voor premie en de declaratie van loonkosten bij het vervangingsfonds in onbalans is. Per 1-1-2016 draagt het bestuur het risico voor de vervangingskosten bij ziekte (de overige vervangingskosten kwamen al voor eigen rekening). In 2016 heeft dit positief uitgewerkt.

2.6 Onderwijs

Cultuureducatie

De cultuureducatie van de scholen in Franekeradeel is met het openbaar onderwijs gecontinueerd in het project “Sterrenkijker”. Daarnaast werken de scholen in Harlingen veel samen met Ritmyk / Centrum voor de kunsten en de scholen in Menameradiel met Keunstwurk. Dit alles onder de noemer KEKI, 'Kultuer edukaasje mei kwaliteit'.

De activiteiten dragen bij aan de kijk van de kinderen op de wereld. Kunst en cultuur zijn waardevolle elementen om je leefwereld van verschillende kanten te belichten. Cultuureducatie past ook uitstekend binnen de kaders voor het aanbieden van andere onderwijsaccenten. De aansluiting van de scholen bij lokale activiteiten kan nog verder verdiept worden.

Vakleerkracht bewegingsonderwijs

De scholen in de gemeente Menameradiel zijn in 2016 ingestapt in een project voor sportcoaches, het Beweegteam. Doel is de kwaliteit van het bewegingsonderwijs te verbeteren met het oog op de gezondheid van de jeugd.

Helaas is de gemeente Franekeradeel een blinde vlek in dit geheel, de scholen in deze gemeente kunnen niet profiteren van een kwaliteitsimpuls bewegingsonderwijs.

Klachtencommissie

Het komt voor dat ouders niet tevreden zijn over het onderwijsaanbod. In de schoolgidsen is de klachtenregeling opgenomen en zijn de namen van de contactpersonen en de vertrouwenspersoon vermeld. In gevallen dat ouders en school niet samen tot een oplossing komen, kunnen ouders een klacht indienen en wordt zonodig de landelijke klachtencommissie voor het christelijk onderwijs ingeschakeld.

In 2016 is één klacht ingediend maar deze is in goed overleg afgehandeld en heeft niet geleid tot een procedure bij de landelijke klachtencommissie.

Schorsing leerlingen

In 2016 zijn geen leerlingen geschorst.

Onderwijs aan asielkinderen en anderstaligen

Van ons onderwijsaanbod aan asielzoekers is geen gebruik gemaakt. De geplande azc's worden niet gebouwd. Wel is in 2016 een aanzet gegeven voor het onderwijs aan anderstaligen. Op De Flambou is een project translanguaging gestart, waarbij kinderen vanuit de eigen moedertaal de Nederlandse taal leren. Hierbij wordt gebruik gemaakt van dezelfde prentenboeken in verschillende talen (bv. Arabisch en Nederlands). Zo wordt op school aangesloten bij de thuistaal zoals die ook geldt voor Friestalige kinderen.

Op meerdere scholen worden anderstalige kinderen opgevangen. In 2017 wordt het onderwijs aan deze doelgroep met extra aandacht voor de taalverwerving, verder uitgewerkt.

Onderwijsinspectie

Het bestuur bespreekt jaarlijks met de onderwijsinspectie de kwaliteit van de scholen en benoemt, vanuit de eigen schoolbestuurlijke verantwoordelijkheid voor het onderwijs, de risico's van de verschillende scholen.

De contacten met onze inspecteur, mevr. Deelstra, verlopen prettig en zijn constructief. Onze scholen staan er goed voor in het toezicht. Waar nodig is de inspectie bereikbaar voor advies. Eind 2016 heeft het bestuur besloten om mee te doen aan de pilot bestuurstoezicht van de inspectie. Binnen het nieuwe toezichtskader (vanaf augustus 2017) zal de inspectie zich meer gaan richten op de besturen en hoe zij zicht hebben op de kwaliteit van het onderwijs op hun scholen.

2.7 Toekomstparagraaf

Professionalisering schoolcultuur

Naast het ontwikkelen van beleid voor de nieuwe organisatie, heeft het bestuur de vraag gesteld wat het 'wij-gevoel' betekent voor onze organisatie. Zijn we dertien scholen die de dingen goed willen doen, of zoeken we ook naar wat die goede dingen zijn. De scholen staan er niet alleen voor, we hebben een collectief en kunnen ook samen de vereniging en de scholen verder ontwikkelen. Een proces wat in werking is gezet en wordt vervolgd.

Daarnaast ontwikkelen de scholen verder een professionele cultuur, een cultuur van elkaar aanspreken op. Samen, iedereen vanuit een eigen verantwoordelijkheid voor de school en de

vereniging. In 2016 is hiertoe een aanzet gegeven tijdens een twee-daagse studiebijeenkomst van bestuur en directeuren.

IKC ontwikkelingen

In de gemeente Harlingen zijn onze scholen PJF en Het Baken ingericht als een Integraal Kindcentrum voor 0 – 12 jarigen. Voor de kinderopvang en de voorschool (peuters) maken wij gebruik van de diensten van Stichting Kinderopvang Fryslân. In 2016 hebben deze IKC's zich verder ontwikkeld en is voor een drietal andere scholen van onze vereniging een verkenning tot omvorming IKC gestart. Het uiteindelijke doel is dat de vereniging verantwoordelijk is voor alle activiteiten binnen een IKC. Hiermee wordt in 2017 een begin gemaakt.

PR activiteiten

Onze regio heeft met krimp te maken, een dalend aantal leerlingen. Sommige scholen groeiden, anderen daarentegen verloren marktaandeel. Om een goede spreiding van de scholen en werkgelegenheid te behouden is de organisatie alert op de leerlingontwikkeling. In het kader van de PR hebben we daarvoor een aantal speerpunten benoemd.

In 2016 is een begin gemaakt met het formuleren van de ouderbetrokkenheid en het vormgeven van een waardevol partnerschap tussen school en ouders.

De kernwaarden van de vereniging en de afzonderlijke scholen zijn uitgewerkt: waaraan zien ouders wie wij zijn en maken de scholen hun beloften waar.

De digitale contacten met de ouders verlopen langs Mijn School. De opgedane ervaringen leiden ertoe dat dit programma in 2017 voor alle scholen beschikbaar komt.

Daarnaast besteden we uitgebreid aandacht aan de (actualiteit van) de websites en het gebruik van sociale media zoals Facebook.

Identiteit

De vereniging voert de christelijke identiteit. Vanuit deze identiteit wordt het onderwijs vorm gegeven. In de verenigingsadvertentie wordt dit verwoord als "Bijzondere kinderen vragen om bijzonder onderwijs". Naast de christelijke identiteit hebben we ook een school voor samenwerkingsonderwijs, een samenwerking op basis van de uitgangspunten van de christelijke- en de openbare school. In twee kernen is onze school de enige dorpsschool.

Ouders maken hun schoolkeuze in toenemende mate om andere dan de levensbeschouwelijke identiteit, zoals de onderwijs kwaliteit en het pedagogisch klimaat. Al onze scholen hanteren een open toelatingsbeleid zodat ook anders en niet gelovige kinderen van harte welkom zijn. Dit uitgangspunt is in de schoolgids opgenomen.

Op initiatief van het bestuur is op dit identiteitsthema in 2016 nader ingezoomd. Op de ALV is het gesprek met de leden geweest over dit thema: hoe vullen we onze christelijke identiteit in?

Ook in het directieoverleg is dit onderwerp ter sprake geweest. In 2017 krijgt dit een vervolg waarbij ook ouders worden benaderd om mee te denken.

Besturenorganisatie Verus ondersteunt dit thema.

Regionale ontwikkelingen

Door de ontgroening, een afname van het aantal jongeren in de bevolking als gevolg van een dalend geboortecijfer, worden de scholen kleiner. Dit heeft o.a. nadelige gevolgen voor de groepsvorming. Groepen waarin drie leeftijdsgroepen zijn gecombineerd trekken een zware wissel op het personeel. Ook voor de kinderen is dit niet ideaal.

Daarnaast vervult de school een functie in het dorp, maar hiervoor is het schoolbestuur niet verantwoordelijk. Voor het schoolbestuur telt vooral de onderwijskwaliteit.

Samenwerkingsscholen

Met meerdere scholen in een woonkern is er de mogelijkheid om te komen tot samenwerking, in het uiterste geval een scholenfusie tot samenwerkingsschool. Wet- en regelgeving zijn nog steeds lastig. Voor CBO-NWF is het belangrijk dat de samenwerkingsschool, of het nu een christelijke- dan wel openbare school is, open staat voor alle vormen van levensbeschouwing en dit ook in de naam van de school uitdraagt: een samenwerkingsschool. Het bestuur voelt zich mede verantwoordelijk voor een levensvatbare dorpsschool. Deze ontwikkeling is een speerpunt in beleid voor de komende jaren.

Het bestuur heeft samen met Stichting Radius in 2016 een opdracht verstrekt tot een onderzoek naar een mogelijke scholenfusie in Tzummarum en Sexbierum.

In Tzummarum is na enige schroom in het voortraject, een positieve beslissing genomen. In 2017 wordt een mogelijke scholenfusie verder voorbereid met als einddoel één samenwerkingsschool per 1-8-2018.

In Sexbierum is hiervoor bij de medezeggenschapsraad van pcbs De Skeakel geen draagvlak. De school telt ruim voldoende leerlingen om zelfstandig te blijven.

Invlechting scholen CBO G2

CBO-NWF heeft de ambitie uit te groeien tot het enige schoolbestuur christelijk onderwijs in de nieuwe gemeente Waadhoeke, die ontstaat na een gemeentelijke herindeling van de gemeenten Franekeradeel, Menameradiel, Het Bildt en een deel van Littenseradiel. CBO G2 benaderde onze vereniging in 2016 voor de invlechting van een vijftal van hun scholen, dit na een mislukte fusie met Onderwijsgroep Fier.

Eind 2016 is het zover dat al meer concreet een invlechting van deze scholen van CBO G2 per 1-8-2017 in beeld is gekomen, maar van een bestuurlijke fusie is geen sprake. Plan is om dit eerste helft 2017 verder af te ronden, inclusief besluitvormingsproces.

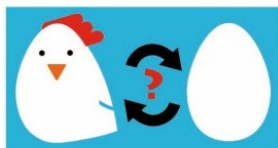
Aansluiting van de scholen uit Littenseradiel, scholen van CBO De Greidhoeke is op dit moment niet aan de orde.

Relatie AMS, voortgezet onderwijs

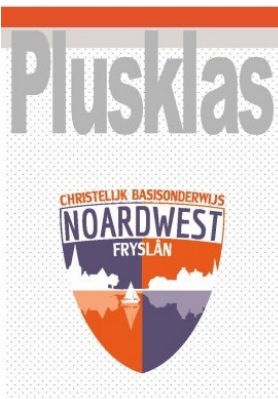
De overgang PO-VO is landelijk al langer een punt van aandacht. In de gesprekken met onze regionale VO school de Annamaria van Schurman te Franeker is besloten om de ideeën over een soepeler overgang samen eens verder te verkennen (2017).

Passend Onderwijs

Het bestuur heeft, vanwege de (wettelijke) 'zorgplicht', een ondersteuningsstructuur ingericht. De scholen hebben hun eigen school ondersteuningsprofiel vastgesteld. De komende jaren wordt dit profiel per school verder ontwikkeld met zo mogelijk een specialisatie per school. Dit om de toestroom van kinderen met een zorgvraag zo goed mogelijk binnen CBO-NWF op te kunnen vangen en te voldoen aan de zorgplicht.

Met ingang van het schooljaar 2011/2012 zijn we gestart met de plusklas voor leerlingen uit de groepen 5 t/m 8. In 2012 is de doelgroep uitgebreid met groep 4.

Voor wie is de plusklas

De plusklas is voor leerlingen van groep 4 t/m 8. De leerlingen blijven op hun eigen school en gaan één keer in de week naar de plusklas. Zij krijgen les van speciaal daarvoor opgeleide groepsleerkrachten.

De plusklassen zijn gehuisvest in de scholen De Toermalijn in Franeker en de cbs Prins Johan Friso in Harlingen.

Doel van de plusklas

Kinderen die (hoog)begaafd zijn hebben vaak meer en uitdagender lesstof nodig.

Het doel van de plusklas is dan ook:

- uitbreiding, verbreding en verdieping van de leerstof, sterk gekoppeld aan eigen interessegebieden;
- aandacht voor gespreks- en studie-vaardigheden;
- kinderen te begeleiden in de sociaal emotionele ontwikkeling (faalangst, aansluiting bij klasgenoten, het zelfbeeld);
- zorgen voor een goede overgang van het primair naar het voortgezet onderwijs.

Visie

Ook (hoog)begaafde kinderen krijgen het onderwijs waar ze recht op hebben. De bovenschoolse plusklas is dan ook geen doel op zich, maar maakt onderdeel uit van een totaalbeleid op het gebied van leerlingenzorg.

Iedere school zoekt naar de beste mogelijkheden voor de individuele leerling.

e-sloep.frl
Earnewâld

Personeelsdag

Hoofdstuk 3 – Financiële informatie

3.1 Gevoerd financieel beleid

In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan het benoemen van het gevoerde financiële beleid, waarbij zaken als verantwoordelijkheid, Planning & Control en een oordeel over het weerstandsvermogen en financiële resultaat 2016 besproken worden.

Sinds de invoering van de lumpsumfinanciering zijn de verantwoordelijkheden ten aanzien van de beheersing van zowel de personele en materiële kosten volledig bij het schoolbestuur komen te liggen. Om deze verantwoordelijkheid nu en in de toekomst te kunnen nemen, is een gezonde financiële situatie evenals een goed werkende Planning & Control van groot belang. Tweemaal per jaar ontvangt de Raad van Toezicht een met cijfers onderbouwde managementrapportage.

3.2 Analyse financieel resultaat

Eigen vermogen

Het eigen vermogen is opgedeeld in de algemene reserve en de bestemmingsreserves privaat.

	Stand per 31 december 2015	Resultaat	Overige mutaties	Stand per 31 december 2016
2.1.1 Algemene reserve	2.458.905	369.997	-	2.828.902
2.1.3 Algemene reserve privaat	2.046.459	12.758	-	2.059.217
2.1.4 Reserve schoolfonds	97.412	5.262	-	102.675
<u>Eigen Vermogen</u>	4.602.776	388.018	-	4.990.793

Algemene reserve

Het niet bestemde deel van het eigen vermogen heeft betrekking op de publieke exploitatie-resultaten van de scholen en zijn ondergebracht in algemene reserve. Deze reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van de vereniging.

Het bestuur heeft bewust gekozen voor het beperken van het aantal reserve potjes.

Bestemmingsreserves privaat

Algemene reserve privaat

De algemene reserve privaat is het private vermogen van de vereniging. De renteopbrengsten, opbrengsten charitatieve doelen en contributies/ledengelden worden aan de algemene reserve toegevoegd. Hieruit worden onder andere de kosten voor charitatieve doelen en overige private lasten onttrokken.

Reserve schoolfonds

Het saldo van ontvangen bijdragen van de ouders voor schoolreisjes, bijzondere dagen en dergelijke en de uitgaven die hierop betrekking hebben worden aan deze reserves toegevoegd. Deze gelden zijn beschikbaar voor de eigen school, te besteden door de schooldirecteur. Het is niet de bedoeling dat deze gelden worden opgepot, ze zijn bestemd voor de eigen leerlingen. Daar waar de saldi te hoog oplopen (> € 10.000) wordt de directeur aangespoord om de gelden te besteden. De hoogte van de reserve schoolfonds heeft geen relatie met het saldo op de eigen schoolrekening.

Analyse financieel resultaat

Hieronder zijn de cijfers en een verdere analyse opgenomen. De begroting 2016 en realisatie 2015 is ter vergelijking toegevoegd.

	Realisatie 2016	Begroting 2016	Realisatie 2015
3 Baten			
3.1 Rijksbijdragen	10.228.154	10.013.934	10.089.549
3.2 Overige overheidsbijdragen	41.493	37.318	73.243
3.5 Overige baten	<u>270.020</u>	<u>211.984</u>	<u>333.962</u>
Totaal baten	<u>10.539.667</u>	<u>10.263.236</u>	<u>10.496.753</u>
4 Lasten			
4.1 Personeelslasten	7.973.047	7.961.404	8.456.731
4.2 Afschrijvingen	370.142	382.230	361.309
4.3 Huisvestingslasten	793.584	754.250	712.112
4.4 Overige lasten	<u>1.031.899</u>	<u>994.889</u>	<u>969.757</u>
Totaal lasten	<u>10.168.672</u>	<u>10.092.773</u>	<u>10.499.910</u>
Saldo baten en lasten	<u><u>370.994</u></u>	<u><u>170.463</u></u>	<u><u>3.157-</u></u>
5 Financiële baten en lasten	17.023	30.000	29.075
<u>Resultaat</u>	<u>388.018</u>	<u>200.463</u>	<u>25.918</u>

Realisatie van 2016 vergeleken met de begroting voor 2016

Over 2016 is een positief resultaat van € 388.000 behaald. Dit resultaat heeft voor € 375.250 betrekking op de publieke exploitatie. Het private exploitatieresultaat bedraagt € 12.750. Het resultaat is fors hoger dan het begrote resultaat van € 200.500. Het verschil is € 187.500 positief. Dit wordt veroorzaakt door hogere baten van € 263.500 (incl. financiële baten) en hogere lasten van € 76.000. Hieronder worden deze verschillen nader uitgewerkt.

Baten

De baten (inclusief financiële baten) laten een positieve afwijking zien van € 263.500 ten opzichte van de begroting. Dit wordt veroorzaakt door hogere rijksbijdragen als gevolg van aanpassingen van de variabelen waarop de bekostiging is gebaseerd (€106.500). De ontvangen subsidie voor studieverlof is € 23.700 hoger dan begroot. Daarnaast is de bijzondere bekostiging eerste opvang vreemdelingen € 25.000 hoger ten opzichte van de begroting. Ook zijn er hogere bijdragen vanuit het samenwerkingsverband voor passend onderwijs (€ 55.000). De overige baten hebben een positief verschil ten opzichte van de begroting van € 58.000. Dit komt onder andere door detacheringsopbrengsten Friesland College (€ 26.000) en ontvangsten Stichting Tjongerwerven € 16.000.

De financiële baten zijn € 13.000 lager dan begroot door lagere rentepercentages.

Lasten

De lasten zijn € 76.000 hoger dan begroot. De personeelslasten zijn € 11.600 hoger dan begroot. Er is een stijging te zien in de lonen en salarissen, maar daarnaast is er ook een stijging te zien in de uitkeringen UWV. De huisvestingslasten zijn € 40.000 hoger dan begroot. Dit wordt onder andere veroorzaakt door hogere onderhoudslasten door bijvoorbeeld lasten ventilatiesysteem bij Het Bakken en verhuizing bij De Korendrager. Daarnaast liggen de schoonmaaklasten een stuk lager doordat deze opnieuw aanbesteed zijn en dit een jaarlijkse besparing oplevert. De overige lasten zijn € 37.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door lasten voor aanbesteding van het schoonmaakcontract en de accountantskosten 2015 en 2016 die zijn opgenomen in dit boekjaar.

Realisatie van 2016 vergeleken met de realisatie 2015

Het resultaat 2016 van € 388.000 ligt € 362.000 hoger dan de realisatie in 2015. De baten zijn € 31.000 hoger dan voorgaand jaar. De lasten liggen € 331.000 lager dan voorgaand jaar. Hieronder worden deze verschillen nader uitgewerkt.

Baten

De baten (inclusief financiële baten) laten een positieve afwijking van € 31.000 zien ten opzichte van 2015. Dit wordt veroorzaakt door hogere rijksbijdragen van € 88.000 door wijzigingen in variabelen waarop de bekostiging is gebaseerd. Daarnaast is de in 2016 ontvangen subsidie voor studieverlof € 16.700 hoger en de bijzondere bekostiging opvang vreemdelingen is € 29.000 hoger ten opzichte van 2015. Ook is er in 2015 een vergoeding van de Gemeente Harlingen ontvangen inzake integrale kindcentra (€ 33.700), dit veroorzaakt een negatieve afwijking ten opzichte van 2015. De overige baten zijn € 64.000 lager dan 2015. Dit wordt met name veroorzaakt door lagere detacheringsofbrengsten (€ 56.000), geen doorbelaste loonkosten aan Fier in 2016.

De financiële baten zijn € 12.000 lager ten opzichte van 2015 door een daling in het rentepercentage.

Lasten

De lasten laten een positieve afwijking van € 331.000 zien ten opzichte van 2015. Dit wordt veroorzaakt door lagere personeelslasten van € 483.700. De lonen en salarissen zijn gedaald met € 394.000 door een daling in fte van 125 naar 118,74. De overige personele lasten zijn gedaald met € 256.000 door een daling in de kosten payroll. Daarnaast zijn de overige personele lasten gedaald met € 95.000 en de vergoedingen gedaald met € 166.000. De huisvestingslasten liggen € 81.500 hoger ten opzichte van 2015. Dit wordt onder andere veroorzaakt door hogere onderhoudslasten van € 42.000, hogere lasten voor energie en water € 18.000 veroorzaakt door jaarafrekening 2015, hogere dotatie onderhoudsvoorziening € 58.000 opgenomen conform begroting en meerjarenonderhoudsplan en lagere schoonmaakkosten van € 31.000, er is een besparing gerealiseerd op deze kosten door een nieuwe aanbesteding.

Financiële kengetallen

In onderstaande tabel zijn de belangrijkste financiële kengetallen weergegeven.

	2015	2016
Balans		
Weerstandvermogen	20,7%	25,1%
Solvabiliteit	79,5%	80,9%
Liquiditeit (current ratio)	3,4	4,2
Kapitalisatiefactor	47,9%	51,3%
Kapitalisatiefactor excl. privaat	27,5%	31,8%
Exploitatie		
Rentabiliteit	0,2%	3,7%

Weerstandvermogen

Het weerstandvermogen is de verhouding tussen het totale eigen vermogen minus de materiële vaste activa en het totaal van de rijksbijdragen. Het geeft een indicatie van de financiële veerkracht en continuïteit na een calamiteit. De norm is 10 - 20%, afhankelijk van het risicoprofiel van de vereniging. Nu de vereniging erboven zit (25,1% in 2016) betekent dit dat er meer dan voldoende vermogen is opgebouwd om onvoorziene risico's op te vangen.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de verhouding aan tussen het 'eigen vermogen' en het 'totale vermogen' (eigen vermogen en voorzieningen en kortlopende schulden). Het geeft aan in hoeverre de vereniging in staat is om te voldoen aan de totale schulden. De norm is vooralsnog 50%. De vereniging zit ruim boven de vastgestelde norm met een solvabiliteit van 80,9%. Dit geeft aan dat de vereniging ruim voldoende in staat is om haar schulden te voldoen.

Liquiditeit

Het kengetal liquiditeit (current ratio) is de verhouding tussen de 'vlottende activa' (vorderingen en liquide middelen) en de 'vlottende passiva' (kortlopende schulden). Het geeft aan in hoeverre de vereniging in staat is om te voldoen aan de kortlopende schulden. De norm van de commissie Don is tussen 0,5 en 1,5. De norm van de vereniging is groter dan 1. Per 31 december 2016 is de liquiditeit 4,2. Dit geeft aan dat de vereniging op korte termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

Kapitalisatiefactor

De kapitalisatiefactor wordt bepaald door het totale kapitaal minus de gebouwen en terreinen te delen door de totale baten. Dit kengetal wordt gebruikt om te signaleren of onderwijsinstellingen misschien een deel van hun kapitaal niet of inefficiënt benutten voor de vervulling van hun taken. Als signaleringsgrens is gesteld voor grote besturen (> 8 miljoen totale baten) 35%.

De kapitalisatiefactor kan op twee manieren worden berekend; inclusief financiële baten en exclusief financiële baten. De kapitalisatiefactor inclusief financiële baten is 51,3% en hiermee zit de vereniging boven de signaleringsgrens. De kapitalisatiefactor exclusief financiële baten (31,8%) is onder deze grens. Het verschil geeft al aan dat wanneer we niet rekening houden met de financiële baten de vereniging haar middelen efficiënter inzet ten behoeve waarvan zij is opgericht.

Rentabiliteit

De rentabiliteit wordt bepaald door het 'resultaat uit gewone bedrijfsvoering' (exploitatieresultaat) te delen door het totaal aan baten. In non-profit organisaties wordt de rentabiliteit ook wel het begrotingsoverschot genoemd (of het begrotingstekort bij een negatief exploitatieresultaat). De norm is positief. In 2016 wordt voldaan aan deze norm met een rentabiliteit van 3,7%.

3.3 Continuïteitsparagraaf

Doel van deze continuïteitsparagraaf is dat iedere belanghebbende of belangstellende kennis kan nemen van de wijze waarop het bestuur omgaat met de financiële gevolgen van het gevoerde en te voeren beleid.

Kengetallen

	2016	2017	2018	2019
Personeel				
Totale personele bezetting in FTE	113,01	111,51	110,56	110,56
Management/directie in FTE	11,59	10,79	10,79	10,79
Onderwizzend personeel in FTE	94,64	94,10	93,33	93,33
Overige medewerkers in FTE	6,78	6,61	6,44	6,44
Leerlingen				
Leerlingaantal 1-10-t	1.860	1.838	1.824	1.821
Balans				
Weerstandsvermogen	25,1%	24,5%	25,8%	27,4%
Solvabiliteit	80,9%	89,2%	88,5%	86,6%
Liquiditeit (current ratio)	4,2	3,4	3,6	4,0
Kapitalisatiefactor	51,3%	46,7%	47,8%	49,3%
Kapitalisatiefactor excl. privaat	31,8%	26,9%	28,0%	29,4%
Exploitatie				
Rentabiliteit	3,7%	0,0%	0,7%	0,1%

De bovenstaande kengetallen geven de personele bezetting in FTE weer zonder vervanging. Het bestuur houdt rekening met krimp in het leerlingenaantal in de komende jaren. Het bestuur is zich ervan bewust dat hiervoor maatregelen genomen moeten worden.

Meerjarenbegroting

Balans	Werkelijk	Begroting	Begroting	Begroting
ACTIVA	2016	2017	2018	2019
Vaste activa				
<i>Immateriële VA</i>				
<i>Materiële VA</i>	2.428.600	2.521.777	2.456.584	2.304.641
<i>Financiële VA</i>	200.000	200.000	200.000	200.000
Totaal vaste activa	2.628.600	2.721.777	2.656.584	2.504.641
Vorderingen	918.403	918.403	918.403	918.403
Liquide middelen	2.621.921	1.953.884	2.149.714	2.435.691
Totaal vlottende activa	3.540.324	2.872.287	3.068.117	3.354.094
Totaal activa	6.168.924	5.594.064	5.724.701	5.858.735
PASSIVA				
Eigen vermogen				
Algemene reserve	2.828.902	2.828.286	2.901.660	2.906.220
Bestemmingsreserve privaat	2.059.217	2.065.417	2.071.617	2.077.817
Reserve schoolfonds	102.675	97.849	93.023	88.197
Totaal Eigen vermogen	4.990.794	4.991.552	5.066.300	5.072.234
Voorzieningen	330.124	245.494-	189.605-	61.505-
Langlopende schulden				
Kortlopende schulden	848.006	848.006	848.006	848.006
Totaal passiva	6.168.924	5.594.064	5.724.701	5.858.735

Toelichting

De resultaten van de meerjarenbegroting zijn in het eigen vermogen verwerkt. In de materiële vaste activa zijn de meerjareninvesteringen en de afschrijvingen voor de komende jaren verwerkt. De begrote investeringen bedragen € 477.850 in 2017, € 359.724 in 2018 en € 279.050 in 2019. Jaarlijks wordt in de begroting € 192.431 gedoteerd aan de voorziening groot onderhoud. De geplande uitgaven uit de voorziening groot onderhoud bedragen € 768.049 in 2017, € 136.542 in 2018 en € 64.331 in 2019.

Staat/Raming van Baten en Lasten	Werkelijk 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
3.1 (Rijks)bijdragen OCW	10.228.154	10.072.621	10.124.649	10.097.793
3.2 Overige overheidsbijdragen	41.493	38.500	38.500	38.500
3.5 Overige baten	270.020	234.295	219.295	219.295
Totaal BATEN	10.539.667	10.345.416	10.382.444	10.355.588
4.1 Personele lasten	7.973.047	8.171.551	8.117.685	8.172.037
4.2 Afschrijvingen	370.142	384.673	424.917	430.993
4.3 Huisvestingslasten	793.584	747.697	720.697	701.697
4.4 Instellingslasten	1.031.899	1.052.437	1.056.097	1.056.627
Totaal LASTEN	10.168.672	10.356.358	10.319.396	10.361.354
Saldo BATEN en LASTEN	370.995	10.942-	63.048	5.766-
5.1 Financiële baten	17.023	11.700	11.700	11.700
5.2 Financiële lasten	-	-	-	-
Saldo FINANCIËLE BATEN en LASTEN	17.023	11.700	11.700	11.700
EXPLOITATIESALDO	388.018	758	74.748	5.934

Toelichting

In de begroting 2016 gingen wij nog uit van een teruglopend aantal leerlingen, gebaseerd op de krimp van het aantal kinderen in onze regio gecombineerd met het marktaandeel van onze scholen. Op 1 oktober 2016 hebben wij geconstateerd dat, ondanks de krimp van het totaal aantal leerlingen in de regio, onze vereniging met 16 leerlingen is gegroeid. Dat betekent dat wij het marktaandeel hebben vergroot. Dit geldt overigens alleen voor onze scholen in de gemeenten Menameradiel en met name in Franekeradeel. In de gemeente Harlingen hebben wij marktaandeel verloren. De komende jaren moeten we overigens wel rekening houden met een daling van het aantal leerlingen.

Een groot probleem voor het onderwijs in zijn algemeenheid is het inzetten van invallers in geval van ziekte, zwangerschap, ouderschapsverlof en andere verloven. Er zijn weinig invallers beschikbaar. Bovendien komt daar een extra uitdaging bij voor de bijzondere schoolbesturen, namelijk de wet Werk en Zekerheid. Invallers hebben na 6 invalbetrekkingen recht op een vaste baan. Veel invallers accepteren om deze reden geen invalwerk voor korte tijd. Immers, 5 losse dagen invallen betekent 5 invalbetrekkingen en daarmee een periode (half jaar) geen invalwerk bij een vereniging.

Om dit probleem enigszins te verhelpen hebben wij ervoor gekozen 6 leerkrachten in vaste dienst te nemen die hun werk verrichten vanuit het mobiliteitscentrum. De leerkrachten in het mobiliteitscentrum zijn zowel inzetbaar voor langdurige vervanging als voor kortdurende vervanging. Het gaat om een belangrijke en zeer flexibele groep mensen die inspringen waar dat nodig is. Wij hopen hiermee de grootste (inval)nood te verhelpen.

Het komende jaar staat in het teken van de bouwtrajecten. Een tweetal trajecten heeft de gemeente als bouwheer. Dit gaat om de realisatie van een brede school in Tzummarum en de realisatie van een brede school in Bitgummole. In principe zijn de gemeenten budgetverantwoordelijk voor de bouw van deze scholen. De kans is reëel dat de schoolbesturen een bijdrage gaan leveren in de duurzaamheid van de gebouwen (zonnepanelen Tzummarum) en/of het optimaliseren van de klimaatinstallatie (Bitgummole). In de loop van 2017 krijgen we hier duidelijkheid over. Verder zijn er plannen om onderwijskundige aanpassingen uit te voeren t.b.v. CBS It Anker in Dronryp. In Menaam zijn de plannen in vergevorderd stadium om een kindcentrum te vormen t.b.v. de Eben Haëzer. De uitvoering van de plannen m.b.t. de (ver)nieuwbouw van De Korendrager is in volle gang. De ingebruikname van de school is gepland op juli 2017. De gemeentelijke vergoeding is niet toereikend voor de totale bouwkosten. De renovatie van de hoofdbouw wordt gedeeltelijk door ons bestuur bekostigd.

Er vinden op dit moment gesprekken plaats met CBO G2 m.b.t. de overname van een vijftal scholen. De financiële consequenties van deze overname zijn op dit moment nog niet duidelijk. Met name op het gebied van de personele kosten zijn er onduidelijkheden. In de loop van het jaar

verwachten wij meer zicht te krijgen op deze kosten zodat wij de totale financiën van in beeld kunnen brengen, ook voor de komende jaren.

Gezien deze ontwikkeling hebben wij de meerjarenbegroting beleidsarm opgesteld. Dat uit zich vooral in een gelijk blijvend bedrag voor personeelskosten terwijl de rijksvergoeding daalt. Voor 2018 is dit geen probleem omdat de rijksvergoeding is gebaseerd op het aantal leerlingen per 1 oktober 2016.

Bestuursverklaring inzake interne beheersing

De interne beheersing van de processen binnen de vereniging is primair een verantwoordelijkheid van het bestuur. Het totale stelsel van functiescheidingen, autorisaties en andere maatregelen en procedures ondersteunt het bestuur bij het beheersen van de processen. Een aanzet tot het beschrijven van de Administratieve Organisatie en fraude bestrijding is gemaakt.

Het bestuur is van mening dat het gehele stelsel van interne beheersing bijdraagt aan het rechtmatig en doelmatig realiseren van de doelstellingen van de vereniging.

Risicomanagement

We signaleren in het financieel beleidsplan een aantal risico's die de komende jaren van invloed zijn op het voortbestaan van (scholen van) de vereniging.

Op hoofdlijnen zijn, met behulp van de PORaad, benoemd

- Ondersteuning door een administratiekantoor naast het eigen stafbureau
- De relatie tussen ICT investeringen en onderwijsresultaten
- Het meer gebruik maken van de kwaliteiten van de scholen binnen de organisatie
- Het traditionele onderwijsaanbod en ontwikkelen van nieuwe concepten
- Het aangaan met het AK van een prestatieafpraak binnen de P&C cyclus
- De communicatie over de allocatie van middelen
- Ontwikkelen van HRM beleid voor de nieuwe organisatie
- Het verhogen van de pensioengerechtigde leeftijd in relatie tot de beroepszwaarte
- Vaststellen van een passend functiehuis
- Disfunctioneren van medewerkers tijdig signaleren en ontwikkeltrajecten inzetten
- De gevolgen van de wet Werk en Zekerheid
- Het verder ontwikkelen van een professionele cultuur binnen de vereniging
- Het ontbreken van een actueel MJOP na de overheveling van het buitenonderhoud
- Het stagneren van de instroom van (jonge) mannelijke personeelsleden
- Stagnatie van nieuwbouw na de gemeentelijke herindeling
- De invlechting van scholen van CBO G2 binnen de nieuwe gemeente
- De herijking van de kleine scholentoeslag en daarmee het voortbestaan van scholen
- De onvoorspelbare overheid waar het gaat om financieringsmogelijkheden
- Krimp aantal leerlingen en het voortbestaan van scholen
- De toename van de werkdruk om te voldoen aan de gestelde eisen.

In het financieel beleidsplan zijn de actuele risico's geïnventariseerd en beoordeeld.

Een risico kwantificeren we als volgt: risico = kans * schade.

In 2016 is vastgesteld dat het weerstandsvermogen meer dan voldoende is om de risico's af te dekken, het bestuur is voornemens om in de planperiode 2016 – 2019 maximaal € 500.000 in te teren op het eigen vermogen. Hiermee is ruimte voor jaarlijks een extra investering van € 125.000. Hiervoor worden impulsprogramma's ontwikkeld.

Rapportage toezichthoudend orgaan

De wettelijk verplichte functiescheiding tussen bestuur en toezicht is uitgewerkt overeenkomstig artikel 5 lid 2a van de Code Goed Bestuur. Het bevoegd gezag berust bij het bestuur terwijl een Raad van Toezicht toeziet op de taakuitvoering van het bestuur.

Deze Code draagt vanuit goed bestuur bij aan goed onderwijs voor ieder kind. De Raad van Toezicht houdt toezicht op basis van een toezichtskader.

Statutair zijn in de verenigingsstatuten, het bestuursstatuut en het managementstatuut de rechten en plichten van de diverse geledingen beschreven.

In hoofdstuk 2.2 is het verslag van de Raad van Toezicht opgenomen waarin zij verantwoording aflegt over haar rol als toezichthouder.

3.4 Treasury- en financieringsbeleid

Het treasurybeleid is vastgesteld binnen de kaders van de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016. Het treasurybeleid van CBO Noardwest Fryslân is overeenkomstig deze regeling dienstbaar aan het realiseren van de publieke doelstellingen, en is daartoe op transparante wijze gericht op financiële continuïteit. In het treasurystatuut wordt het treasurybeleid uiteengezet evenals een beschrijving van de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de treasurycommissie. Deze commissie stelt jaarlijks een treasuryplan op en rapporteert over de resultaten en bevindingen aan het College van Bestuur. Hieronder wordt een overzicht weergegeven van de uitstaande beleggingen.

De vereniging heeft de volgende deposito's en spaarrekeningen in haar bezit:

		31-12-2016	31-12-2015
SNS zakelijk sparen	NL26SNSB0859887715	€ 509.348	€ 509.347
Rabo Doelreserveren	NL52RABO03461482919	€ 1.360.638	€ 933.452
Rabo Deposito	NL77RABO3160680037	€ 200.000	€ 200.000
Rabo sparen	NL82RABO3179821442	€ 0	€ 300.000
Rabo Deposito	NL96RABO1097713571	€ 0	€ 48.675

De deposito van de Rabobank vervalt op 05-02-2023. De overige spaarrekeningen zijn vrij opneembaar.

3.5 Inspectie van het onderwijs

Bij het financieel toezicht is tegenwoordig ook de inspectie van het onderwijs betrokken.

Bouwtrajecten
De Korendrager Vernieuwbouw

Hoofdstuk 4 – Overige informatie

Dit hoofdstuk behandelt de onderdelen die logischerwijs niet vallen onder de voorgaande twee hoofdstukken.

4.1 Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Het schoolbestuur is zich bewust van het maatschappelijk speelveld waarin de organisatie zich bevindt en de noodzaak om op maatschappelijk verantwoorde wijze het onderwijs binnen de organisatie vorm te geven. De scholen onderhouden actief contacten met instellingen en verenigingen uit de lokale gemeenschap: o.a. de bibliotheek (kleine bieb), de lokale kerkgemeenschappen, de peuterspeelzaal / kinderopvang en overige organisaties/verenigingen. De Stichting Kinderopvang Friesland (SKF) verzorgt de peuterspeelzalen die zijn gekoppeld aan onze scholen in Franekeradeel, Harlingen en Menameradiel. De peuteropvang aan Mooitaki en de Fûgelsang (tot de zomervakantie 2017) is in handen van Kids First COP die deze werkzaamheden heeft overgenomen van Sisa Kinderopvang.

Alle scholen bieden tussenschoolse opvang aan, maar ook buitenschoolse opvang is mogelijk. Deze opvang is uitbesteed / opgedragen aan SKF.

Het thema duurzaamheid is in het strategisch plan opgenomen. De eerste scholen hebben nu zonnepanelen (de Fûgelsang en Staetlânsskoalle), voor de Toermalijn is een subsidie toegekend voor de plaatsing van zonnepanelen. In Oosterbierum is een energie coöperatie opgericht waarin CBO-NWF participeert. Wij stellen het dak van de school beschikbaar voor plaatsing van zonnepanelen. Ook de scholen in Sexbierum en Tzummarum kunnen hiervan gebruik maken. Ook bij de nieuw- en verbouw van De Korendrager worden zonnepanelen geplaatst.

De scholen verspreiden zo veel mogelijk memo's, schoolkranten, info's enz. op digitale wijze. Ook zijn de websites van de vereniging en de scholen in toenemende mate de vindplaats van informatie. CBO-NWF heeft een kopieercontract zo afgesloten dat het terugdringen van het kopieervolume loont, we hebben geen verplicht minimum volume voor de apparaten. In 2015 zijn de scholen voorgelicht over een digitaal ouderportaal 'Mijn School', 5 scholen hebben dit programma ingevoerd. De bevindingen zijn positief, voor de overige scholen wordt dit programma in 2017 beschikbaar gesteld.

Voor de Energy Challenges hebben zich 7 scholen aangemeld, dit is een wedstrijd voor energiebesparing. Daarnaast worden de schoolgebouwen beoordeeld op het energieverbruik. In 2016 worden op deze scholen slimme meters geplaatst zodat we met de kinderen in lesprogramma's het energie verbruik kunnen volgen.

4.2 Horizontale verantwoording

Leden

Tijdens de Algemene Ledenvergadering legt het bestuur verantwoording af aan de leden. Alle leden ontvangen een (papieren) ledenversie van de jaarstukken. Deze ledenversie bevat de tekst van het bestuursverslag, aangevuld met schoolinformatie en een verkorte versie van de jaarrekening. De accountantsverklaring maakt hiervan deel uit.

Na behandeling in de ledenvergadering worden de jaarstukken gepubliceerd op de website, waarmee ze breed toegankelijk worden.

GMR

Voorafgaande aan de behandeling in de algemene ledenvergadering worden de jaarstukken besproken met de schooldirecteuren en de GMR. Met name de uitputting van de begroting staat hierbij centraal, dit afgezet tegen de behaalde (onderwijskundige) resultaten.

Voortgezet onderwijs

Op schoolniveau worden de contacten onderhouden met de diverse instellingen voor voortgezet onderwijs (VO). Deze contacten zijn gericht op het succesvol deelnemen aan het VO door oud-leerlingen en de kwaliteit van advisering.

De vereniging CBO-NWF was lid van de vereniging Voortgezet Onderwijs Noordwest Friesland. Deze vereniging is opgeheven en de activiteiten zijn ondergebracht in een stichting.

Samenwerkingsverband Passend Onderwijs

Onze organisatie maakt deel uit van het samenwerkingsverband Passend Onderwijs Friesland, een provinciaal verband. De heer Reitsma is bestuurslid van dit samenwerkingsverband, secretaris van het dagelijks bestuur.

Coöperatie Christelijk Basisonderwijs Fryslân

Onze vereniging is lid van deze onderwijs coöperatie. De heer Sybesma is bestuurslid.

Gemeenten Franekeradeel, Harlingen en Menameradiel

De contacten met de gemeenten Franekeradeel, Harlingen zijn structureel, in periodiek overleg wordt in het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) dan wel de Lokaal Educatieve Agenda (LEA) overlegd met de gemeente en overige schoolbesturen aangaande huisvesting en onderwijskundige zaken. De gemeente Menameradiel heeft in 2016 geen overleg gevoerd. Naast de contacten op bestuurlijk niveau (wethouders) wordt ook regelmatig in goed overleg met de beleidsambtenaren gesproken.

Gebiedsteam

Door de transitie van jeugdzorg naar de gemeenten is er nu sprake van zgn. gebiedsteams ter vervanging van de Centra voor Jeugd en Gezin. De scholen van onze organisatie hebben te maken met drie gebiedsteams, die alle verschillend werken. Bestuurlijk overleg vindt nog nauwelijks plaats.

Regionale politie

Met de regionale politie zijn goede afspraken gemaakt over vandalisme preventie. Vandalisme schade wordt steeds gemeld. De gemeente Franekeradeel ontwikkelde in 2015 plannen voor cameratoezicht bij scholen met veel vandalisme schade. Dit goede voornemen is nog niet tot uitvoer gekomen.

Daarnaast komt de politie ook voor preventie op de scholen, o.a. bij de controle van de fietsen. Voor met name de schoolverlaters is het belangrijk dat zij beschikken over deugdelijke fietsen.

Brancheorganisaties

Tot slot melden we het lidmaatschap van de brancheorganisaties PO Raad en Verus (voorheen Besturenraad).

4.3 Internationalisering

De vereniging heeft geen subsidie voor internationalisering ontvangen.

4.4 Prestatiebox

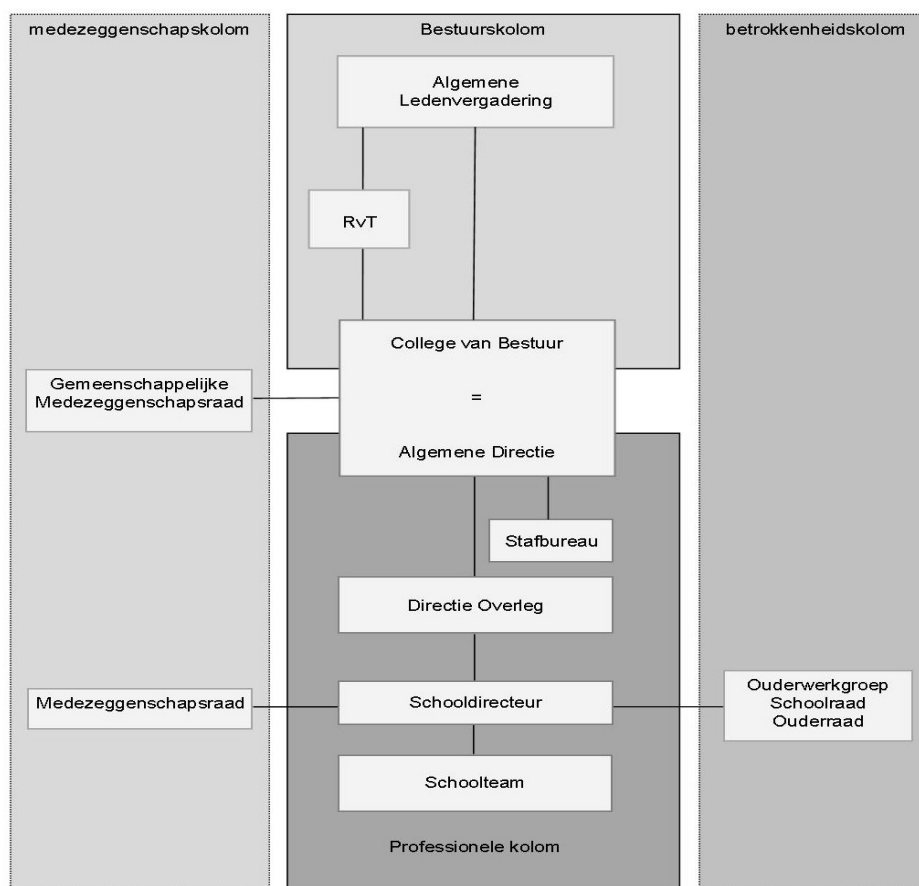
Gelden van uit de prestatiebox zijn zo veel mogelijk gebruikt voor scholing en planmatige kwaliteitsverbetering en worden verwerkt in de begroting.

4.5 Beheersing van uitgaven inzake uitkeringen na ontslag

In het verslagjaar heeft één medewerker de organisatie verlaten met een vergoeding voor outplacement, scholing, coaching en oriëntatie op de arbeidsmarkt. De uitkering bedroeg in totaal ruim € 5.000

Bijlagen

1. Organogram

2. Bestuur

2.1 Samenstelling College van Bestuur

Directeur – bestuurder de heer P. Sybesma MES RDO®¹
de heer W. Reitsma

2.2 Samenstelling Raad van Toezicht

Voorzitter	de heer P. Stehouwer
Leden	mevrouw A. van Twillert
Audit commissie	de heer T. de Jager
Audit commissie	de heer T. Bonnema
	mevrouw J. van der Meer
Remuneratiecie	de heer D. Westerhof
Remuneratiecie	mevrouw J. Westerveld

2.3 Wet Openbaarmaking Publieke Topinkomens

De leden van het College van Bestuur worden overeenkomstig wet- en regelgeving bezoldigd. In 2015 is een functiebeschrijving vastgesteld op grond waarvan de functie Lid College van Bestuur volgens de geldende normen wordt gewaardeerd (FuWaSys).

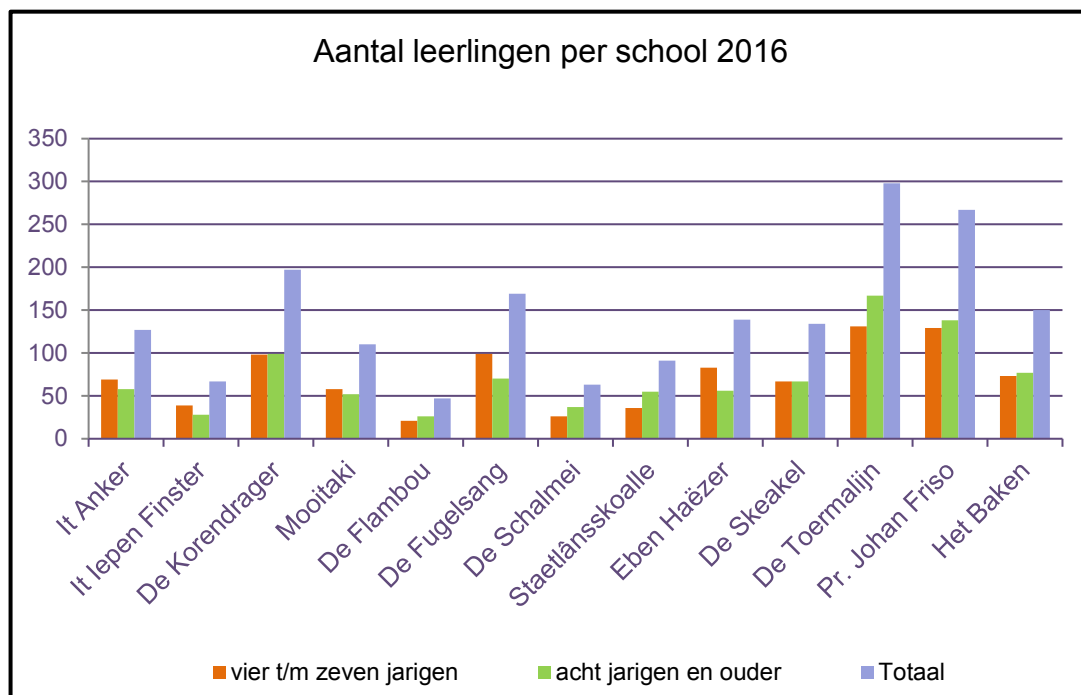
De functie Lid CvB is nu van een OP functie (directie onderwijs personeel) gewijzigd in een OOP functie schaal 15 (Onderwijs Ondersteunend Personeel).

¹ RDO® Register Directeur Onderwijs

De vergoeding van de leden van de RVT is in 2015 vastgesteld. Deze zijn:
 Voorzitter € 1.300, Lid audit commissie dan wel lid remuneratiecommissie € 1.150 en leden € 1.000
 bruto per jaar. Deze vergoeding wordt als een vrijwilligersvergoeding toegekend.

2.4.Scholen CBO Noardwest Fryslân

Leerlingtelling 1-10-2016

leerlingen / school	It Anker	It Iepen Finster	De Korendrager	Mooitaki	De Flambou	De Fugelsang	De Schalmei	Staetlânsskoalle	Eben Haëzer	De Skeakel	De Toermalijn	Pr. Johan Friso	Het Baken
vier t/m zeven jarigen	69	39	98	58	21	99	26	36	83	67	131	129	73
acht jarigen en ouder	58	28	99	52	26	70	37	55	56	67	167	138	77
categorie a, gewicht 0,30	0	0	0	0	4	10	2	0	1	3	9	15	5
categorie d, gewicht 1,20	0	0	0	0	0	10	0	0	3	0	8	8	3
totaal leerling	127	67	197	110	47	169	63	91	139	134	293	268	150

CBS It Anker
Dronryp

Brinnr. 04KJ
Directeur K. van der Wal – Exoo

Leerlingenaantal 1-10-2016:

4 – 7 jarigen	69 lln	
8 – 12 jarigen	<u>58 lln</u>	totaal 127 leerlingen

Verbeteren van het excellentiebeleid. In alle groepen wordt gewerkt met levelwerk. De coördinator geeft sturing en ondersteuning. Passend onderwijs: Het ondersteuningsprofiel is verder uitgewerkt en is bekend bij de teamleden en de mr. De acties en plannen worden uitgevoerd. Bieb op school: We maken gebruik van de bieb op school. Eén leerkracht is opgeleid als leescoördinator. Zij zorgt samen met de consulente voor de expertise op het gebied van leesbevordering en mediawijsheid. Er is een lees- en mediaplan opgesteld. Dit wordt nu uitgevoerd. De leesmonitor is ingevoerd. ICT: De tablets zijn besteld en gebruiksklaar worden in alle groepen 3 tablets gebruikt voor o.a. 21^e eeuw vaardigheden, instructiemiddel, verwerkingsmiddel.

Anti pestprogramma M5. De methodiek M5 pestaanpak is dit schooljaar ingevoerd. Team heeft scholing gehad en ouders zijn voorgelicht. De stuurgroep zorgt voor monitoring van de M5 aanpak samen met de consulent. M5 staat voor: Melden, meten, maatregelen, maatwerk, menselijk.

We oriënteren ons op nieuwe methoden voor Natuur en begrijpend lezen.

Early bird: Vroeg vreemde talen onderwijs verder implementeren. De coördinator volgt een vervolgcursus.

Sportcoach: De sportcoach zet de leerlijn gymnastiek op voor alle groepen en voert samen met de leerkracht de lessen uit.

SWS It Iepen Finster
Achlum

Brinnr. 04KZ
Directeur: D. Visser RDO®

Leerlingenaantal 1-10-2016:

4 – 7 jarigen	39 lln	
8 – 12 jarigen	<u>28 lln</u>	totaal 67 leerlingen

Samenwerkingsschool It Iepen Finster is verder gegaan met het proces van de samenwerking tussen openbaar en christelijk onderwijs. Een centrale rol in dit proces zijn het team en de identiteitscommissie. Als methode gebruiken wij Trefwoord. De vieringen worden besproken in de identiteitscommissie, waarin ouders en teamleden zitting hebben. Onze aandacht heeft zich in 2016 ook gericht op de sociaal emotionele ontwikkeling. Wij hebben diverse methodieken bestudeert zoals PBS en KIVA. Onze keuze is echter gevallen op de methode KWINK. Wij vinden dit de beste methode passend bij onze schoolbevolkingsgroep. Verder werken wij dit jaar met twee nieuwe methoden: Taal op Maat en Spelling op Maat voor taalontwikkeling en Wijzer! Natuur en Techniek voor natuur en techniekontwikkeling. Als extra techniekaccent hebben wij ook meegedaan met Energy Challenge voor de groepen 7 en 8. In het kader van “andere accenten” doen wij mee aan veel culturele activiteiten/voorstellingen b.v. bezoeken aan de Koornbeurs en het

Fries Scheepvaart Museum. De Bieb op school is een waardevolle aanvulling. Wij werken in de kleutergroepen vanaf 2016 met het kleutervolgsysteem Onderbouwd – een methode voor berekend aanbod. Een continuooster is ook in het schooljaar 2015- 2016 ingevoerd.

CBS De Korendrager Franeke

Brinnr. 05LC
Directeur: T. de Jong RDO®

Leerlingenaantal 1-10-2016:

4 – 7 jarigen	98 lln	
8 – 12 jarigen	<u>99 lln</u>	totaal 197 leerlingen

Voor de sociaal emotionele ontwikkeling en om pestgedrag te voorkomen zijn we in 2015 met de Kiva methode gestart en die verder in 2016 uitgewerkt. De lijn die we hiermee uitzetten binnen de school levert rust op en een prettige manier van het omgaan met elkaar. De lessen en de oefeningen worden met veel enthousiasme gevolgd. De invoering van deze methode neemt twee schooljaren in beslag. Om de invoering goed te laten verlopen is er een Kiva team samengesteld, dit is de stuurgroep binnen de school. We verwachten in 2017 een gecertificeerde Kiva school te zijn. Het jaar 2016 is tevens het jaar waarin de nieuwbouw van de school gerealiseerd moest worden. Dat is niet gelukt. Voor het beschikbare budget kon het bouwteam geen school ontwerpen die volledig voldoet aan de hedendaagse eisen. Helaas blijft de normvergoeding voor nieuwbouw achter bij de kostenontwikkeling. Uiteindelijk zijn de plannen gewijzigd, de gemeente was niet voornemens extra middelen ter beschikking te stellen. Het nieuwe ontwerp, waarbij de hoogbouw wordt gerenoveerd met een deel nieuwbouw, is in december aanbesteed. De sloopwerkzaamheden zijn vrijwel afgerond en we verwachten met ingang van het schooljaar 2017 – 2018 de 'vernieuwbouwde' Korendrager te betrekken.

CBS Mooitaki Bitgummole

Brinnr. 05LS
Directeur P. Huijser RDO®

Leerlingenaantal 1-10-2016:

4 – 7 jarigen	58 lln	
8 – 12 jarigen	<u>52 lln</u>	totaal 110 leerlingen

Afgelopen schooljaar hadden we inspectie bezoek. Dat is toch altijd spannend. We weten we er voor staan, maar ziet een ander dit ook? Gelukkig werd het gezien. Datgene wat we zo belangrijk vinden, het klimaat van de school en de wijze waarop we met zorg omgaan, werd beoordeeld als heel goed. Daar waren we erg blij mee. Een aantal zaken moeten nog wat scherper geformuleerd worden. Daar werken we aan.

Op Mooitaki zijn we dit schooljaar gestart met de nieuwe taalmethode Staal. Een methode die een beroep doet op de hedendaagse vaardigheden van de kinderen. Zo wordt er gewerkt met thema's waarbij alles wat met taal te maken heeft aan de orde komt. Aan het eind van een thema presenteren de leerlingen datgene wat ze geleerd hebben aan elkaar. Dat gebeurt op verschillende

manieren. De leerlingen en leerkrachten van Mooitaki zijn enthousiast over deze methode en de nieuwe manier van werken.

Verder proberen we naast het “normale” schoolwerk ook de aandacht te schenken aan de zogenaamde andere accenten. Sport, creatief enz. Zo zijn we het jaar begonnen met de “Kunstweken”.

Natuurlijk zijn we ook druk met de plannen voor de nieuwe school. Deze moet in januari 2018 klaar zijn.

CBS De Flambou Oosterbierum

Brinnr. 05RR
Directeur: D. Zijlstra – Reitsma RDO®

Leerlingenaantal 1-10-2016:

4 – 7 jarigen	21 lln	
8 – 12 jarigen	<u>26 lln</u>	totaal 47 leerlingen

In dit schooljaar zijn we als team bezig geweest met onze droom. Wat willen we in ons onderwijs realiseren. Op welke manier komt dat tot uiting en hoe kunnen we dit in onze visie verwoorden. Onze slogan is: **Samen spelen, samen leren, samen leven**. Zo zijn we voor het tweede jaar aan de slag geweest op onze schooltuin in de Kloostertuin. Dit keer hebben we alles voor een bepaald gerecht gezaaid, verzorgd, geoogst en met de dorpsbewoners gegeten. Zo kon het hele dorp tijdens ons oogstfeest een heerlijke uiensoep, een lekkere aardappelsalade, een rauwkostsalade en heerlijke pizza proeven. De meeste ingrediënten kwamen van onze eigen schooltuin. Deze gerechten hebben we in kleine groepjes in onze keuken klaargemaakt met hulp van ouders. Erg leuk en leerzaam om te doen.

In alle groepen zijn we bezig geweest om van een drietalige school een drietalige plusschool te worden. Dit betekent dat we naast de drie talen ook aandacht besteden aan internationalisering. Dit doen we door met de bovenbouw op een soort Facebook achtige omgeving opdrachten (events) te maken in de verschillende talen (Fries, Engels en Nederlands). Op MySchoolsNetwork zitten ook andere scholen uit diverse landen die werken aan dezelfde opdrachten. Kinderen kunnen elkaar beoordelen en in april werden een aantal van onze leerlingen genomineerd voor de Big Event Award. Een prijs voor de mooiste inzending.

CBS de Fûgelsang Berltsum

Brinnr. 06KL
Directeur J. Slagter – Klomp RDO®

Leerlingenaantal 1-10-2016:

4 – 7 jarigen	99 lln	
8 – 12 jarigen	<u>70 lln</u>	totaal 169 leerlingen

De school heeft een nieuwe taalmethode aangeschaft. Eerst is in het team besproken wat de visie op het taalonderwijs is, welke populatie zit er op school en hoe gedigitaliseerd willen we gaan

werken? Vanuit de antwoorden op deze vragen zijn de diverse taalmethoden onderzocht en is voor Taal op Maat en Spelling op Maat gekozen.

Groep 3 is begonnen met een nieuwe methode voor aanvankelijk leesonderwijs, Veilig Leren Lezen. Op een leuke en goed doordachte manier leren de kinderen het lezen en schrijven door de methode Pennenstreken die gekoppeld is aan deze leesmethode.

Samen met de komst van de sportcoach heeft het team een doorgaande lijn van gymlessen opgesteld in moeilijkheid oplopend van groep 3 naar groep 8. Er zijn wekelijks twee uren gym, te verdelen in een spelles en een toestelles. Ook voor de kleuters wordt een berekend aanbod van gymlessen gegeven.

Op onze school zitten een aantal kinderen uit diverse landen. Naast de “zorg kinderen” vragen ook deze kinderen een andere aanpak. Gelukkig beschikt de school over onderwijsassistenten die de nodige steun en zorg verlenen.

Op de website is een meldknop voor pesten gekomen. Op school worden de “pesters” begeleid in het verbeteren van hun gedrag.

PCBS De Schalmei

Tzummarum

deSchalmei

Brinnr. 06RK

Directeur: D. Zijlstra – Reitsma RDO®

Leerlingenaantal 1-10-2016:

4 – 7 jarigen	26 lln	
8 – 12 jarigen	<u>37 lln</u>	totaal 63 leerlingen

In 2016-2017 hebben de plannen voor de nieuw- en verbouw steeds meer vorm gekregen. We hebben gebrainstormd over onze visie, welke school daar bij paste en uiteindelijk heeft deze school nu vorm gekregen in het Definitief Ontwerp. Daarnaast is er een draagvlakonderzoek uitgevoerd om in kaart te brengen hoe de diverse geledingen van de Tamsmaskoalle en Schalmei staan t.o.v. een samenwerkingsschool. Dit proces is mede door de nieuw- en verbouw in een stroomversnelling gekomen en alle signalen staan nu op groen om een onderzoek te doen naar een samenwerkingsschool in Tzummarum.

Het team heeft geëxperimenteerd met een nieuwe manier van wereldoriëntatie in onze school. We sluiten aan bij de methode Topondernemers. Met deze methode kunnen drie combinatiegroepen met hetzelfde thema aan de slag en ontdekken de kinderen de wereld om hun heen en zichzelf op een motiverende manier. De ervaringen zijn erg positief, de kinderen zijn gemotiveerd, leren samenwerken, initiatief nemen en een actief lerende en onderzoekende houding aannemen. De digitale middelen horend bij de methode zijn aangeschaft zodat in het nieuwe schooljaar hier nog meer en beter gebruik van kan worden gemaakt. Zeker wanneer er in de toekomst meer gewerkt gaat worden met tablets.

Cbs Staetlânsskoalle
Tzum

Brinnr. 07IL
Directeur: P. Huijser RDO®

Leerlingenaantal 1-10-2016:

4 – 7 jarigen	36 lln	
8 – 12 jarigen	<u>55 lln</u>	totaal 91 leerlingen

Op de Staetlânsskoalle startten we in 2016 met Schoolwide Positive Behaviour Support (PBS), na een Kick off met ouders en kinderen. Daarvoor had het team al een jaar scholing om het traject zo goed mogelijk te starten. Tijdens een ouderavond zijn de waardes van de school bepaald. Veiligheid, Verantwoordelijkheid, Ontwikkeling en daarboven, Plezier.

Aan de hand van een aantal workshops hebben ouders ervaren wat PBS is.

PBS betekent dat er eenduidige, gedragsverwachtingen, zijn door de hele school en dat deze ook worden ingeoeft. PBS richt zich op alle leerlingen. De nadruk ligt op het systematisch aanleren, waarderen en belonen van gedrag. Ongewenst gedrag wordt waar mogelijk genegeerd. De komende jaren gaan we ons dit nog meer eigen maken. Dit doen we door de komende 2 jaar nog scholing te volgen met het team.

Verder werken we dit schooljaar met twee nieuwe methodes, Staal voor taalontwikkeling en Blink voor Natuur, Wetenschap en Techniek. Wat betreft Wetenschap en Techniek oriënteren we ons hoe we dat vorm gaan geven op school. We maken gebruik van de methode maar we proberen er ook aandacht aan te geven door extra activiteiten te plannen. Zo worden er dit schooljaar met ouders en grootouders kooklessen verzorgd.

CBS Eben Haëzer
Menaam

Brinnr. 07MG
Directeur S. Sijbesma RDO®

Leerlingenaantal 1-10-2016:

4 – 7 jarigen	83 lln	
8 – 12 jarigen	<u>56 lln</u>	totaal 139 leerlingen

De open christelijke basisschool Eben Haëzer verwelkomt elk kind wat zich thuis voelt bij onze manier van werken. Daarbij zijn de kernwaarden • respect, • vertrouwen, • zorgzaam, • verantwoordelijkheid en • autonomie van belang.

Samen met p.c.b.s. de Skeakel zijn wij gestart met professionele leergemeenschap over een verbeteronderwerp. We zijn bezig het onderwijs daadwerkelijk te verbeteren, het leren van kinderen te versterken en de leerkrachten eigenaar maken van hun onderwijs.

De bijpassende uitgangspunten zijn dan ook

- We willen dat alle leerlingen leren;
- We willen als leerkrachten in het belang van de leerlingen goed met elkaar samenwerken;
- We willen als leerkrachten resultaatgericht op het gebied van lesgeven en leren met elkaar bezig zijn.

De samenwerking met het team van pcbs De Skeakel vloeit voort uit het feit dat beide scholen dezelfde directeur hebben, een meerscholen directeur.

Nieuw is de bieb op school, een uitgebreide collectie boeken.

Andere onderwerpen zijn Wetenschap en techniek. Dit wordt projectmatig gedaan in samenwerking met Bètapunt Noord.

Ons schoolgebouw is uitgebreid met een noodlokaal. Dit lokaal wordt gebruikt voor het onderwijs, terwijl een klaslokaal wordt gebruikt voor de kinderopvang. Binnenkort verzorgt SKF de kinderopvang in ons schoolgebouw, met daarnaast een peutergroep. Daarmee is onze school op de toekomst voorbereid.

Pcbs De Skeakel
Sexbierum

Brinnr. 08PI
Directeur: S. Sijbesma RDO®

Leerlingenaantal 1-10-2016:

4 – 7 jarigen	67 lln	
8 – 12 jarigen	67 <u>lln</u>	totaal 134 leerlingen

De Skeakel baseert haar onderwijs op de waarden en normen vanuit de christelijke traditie. Hierbij hanteren we drie sleutelwoorden: respect, verantwoordelijkheid en veiligheid. Dit uit zich in drie essenties:

zonder relatie geen prestatie.

kinderen leren verschillend.

eruit halen wat erin zit.

Het afgelopen jaar is een begin gemaakt met de vervanging van de taalmethode. De methode voor het leren lezen, Veilig Leren Lezen wordt ingevoerd. De methode voor natuur en techniek wordt gecombineerd met het vormgeven van praktische techniek in school. Het komende schooljaar organiseert de school twee project weken. Samen met het team van c.b.s. Eben Haëzer krijgt het 'Zichtbaar maken van leren' inhoud. Verander onderwerpen worden bedacht en uitgevoerd.

Daarnaast krijgt de zorg de nodige aandacht door de verdere vormgeven van Ontwikkelingsperspectieven en het goed kunnen analyseren van de gemaakte toetsen.

De kinderen van groep 7 en 8 hebben meegedaan aan het dorpsproject landelijk veranderlijk. Vanaf de zomervakantie tot aan de herfstvakantie hebben de kinderen verschillende workshops gevolgd en zijn ze meegenomen in de geschiedenis van hun eigen dorp. Hiervan werd een film gemaakt die werd gepresenteerd in het dorpshuis. Lokale geschiedkundigen hielpen de kinderen met het verwerven van de informatie. De avond werd geopend door de burgemeester van Franekeradeel.

Cbs De Toermalijn
Franeke

Brinnr. 09XZ
Directeur: J. Woudstra RDO®

Leerlingenaantal 1-10-2016:

4 – 7 jarigen	131 lln	
8 – 12 jarigen	<u>167 lln</u>	totaal 298 leerlingen

Tegen de prognoses in is de school na de zomervakantie gestart met bijna 300 leerlingen. Die 300 leerlingen zijn verdeeld over 12 groepen. De school wil meer passend onderwijs geven en onderwijs meer personaliseren. Daarbij wordt gebruikt gemaakt van de mogelijkheden die ICT biedt. Het team van cbs Toermalijn volgt een intensief nascholingstraject rond ICT. Doel: vergroting eigen vaardigheid en ICT veel meer kunnen inzetten in het onderwijs. Hierbij willen we gebruik maken van Ipads. Na een lange periode van voorbereiding starten we nu met het in gebruik nemen van de leerlingen Ipads. We willen de Ipads inzetten in alle groepen.

Andere in het oog springende ontwikkelingen zijn:

- Workshops talentontwikkeling: kinderen uit de groepen 3 t/m 8 kunnen een keuze maken uit een groot aantal workshops, zoals schaken, waterpolo, hockey, Spaans, Koerdisch(cultuur, koken), beroepenoriëntatie, natuur (vogels), brandweer, massage, fotografie, koken, bakken, enz.
- Een schooladviesgroep, die samen met het team werk wil maken van ouderbetrokkenheid. Gezamenlijk is een inspirerende ouderavond georganiseerd waarop ouders veel input gegeven hebben aan de school. We gaan hier mee aan de slag.
- Invoeren Positive Behavior Support (certificering)
- Informeren en nadenken over ontwikkeling van de school tot een Integraal Kind Centrum voor 0 tot 12 jarigen.

Cbs Prins Johan Friso
Harlingen

Brinnr. 10HA
Directeur: J. Blank

Leerlingenaantal 1-10-2016:

4 – 7 jarigen	129 lln	
8 – 12 jarigen	<u>138 lln</u>	totaal 267 leerlingen

In IKC Prins Johan Friso werken cbs Prins Johan Friso, voorschool (peuterspeelzaal), kinderopvang en buitenschoolse opvang samen. Dit om de kinderen tussen 0 en 13 jaar de beste ontwikkelingskansen te bieden.

In 2016 is door het volledige team van pedagogisch medewerkers en leerkrachten in meerdere bijeenkomsten gewerkt aan het ontwikkelen van een gezamenlijke visie (onze foto van de toekomst), missie (waar willen we voor gaan) en pedagogisch klimaat. Ons motto is: "Talent verdient het om ontwikkeld te worden".

Belangrijke kernwaarden hierbij zijn: Vertrouwen, Samen, Respect, Bevlogen en Stimuleren. Het team werkt vanuit eigen passie, betrokkenheid en professionaliteit aan een omgeving waarin kinderen zich veilig kunnen ontwikkelen en optimaal kunnen presteren. Het jaar 2016 is voor IKC Prins Johan Friso een stabiel jaar gebleken. Dat is in belangrijke mate te danken aan een gemotiveerd team. Het personeelsverloop is nihil en het ziekteverzuim gering. Daarnaast is het aantal kinderen op basisschool en voorschool vrij constant: 266 en 41, terwijl de belangstelling voor kinder- en buitenschoolse opvang groeiende is. De betrokkenheid van ouders en vrijwilligers is onverminderd groot. Dat blijkt onder meer uit het feit dat de inzet van vele ouders/vrijwilligers een breed aanbod van workshops mogelijk maakt. Hierbij draait het even niet om presteren, maar om interesseren.

Cbs Het Baken Harlingen

Brinnr. 10XU
Directeur: T. Deelstra RDO®

Leerlingenaantal 1-10-2016:

4 – 7 jarigen	73 lln	
8 – 12 jarigen	77 lln	totaal 150 leerlingen

Op Kindcentrum het bAken is er sprake van *een nieuwe start* voor de directeur, voor 2 leerkrachten, voor kinderen in een nieuwe groep en voor de medewerkers als één team. In september hebben de leerkrachten van CBO-NWF en de medewerkers van SKF voor het eerst gezamenlijk bij elkaar gezeten en naar elkaar toe uitgesproken als één team verder te willen, om samen te werken aan een Kindcentrum met één doorgaande lijn voor kinderen van 0-13 jaar. Een mooie ambitie! We werken aan een gezamenlijke visie voor ons Kindcentrum en de stappen die nodig zijn om deze visie uit te bouwen willen we helder hebben. Er is gestart met een nieuwe methode voor taal in de groepen 4 t/m 8, er wordt in de groepen 3 t/m 8 gewerkt m.b.v. een coach aan een nieuwe methode voor muziek, er is een bieb op school gekomen, er wordt gewerkt aan een nieuwe zorgstructuur en de collega's van de peuter- en kleutergroepen werken aan een doorgaande lijn o.l.v. mevr. Janssen. het bAken is in beweging, met als motto: *alleen ga je sneller, maar samen kom je verder*. We willen een eerste stap maken om samen met ouders en andere betrokkenen van ons Kindcentrum een bloeiend Kindcentrum te maken.

Samen maken we onderwijs bijzonder